

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Samozásobitelství jako životní styl

Příloha k bakalářské práci

Respondent: 1

Jméno: Ivana

Věk: 58 let

Vzdělání: VŠ

Povolání: Sociální pracovnice

Typ zahrady: V kolonii

Doba zahradničení: 10 let

Skupina: 1

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Tak, dobrý den. 00:00:04-0

Dobrý den. 00:00:04-0

Já Vás tedy takhle ze začátku poprosím, abyste mi vlastně odsouhlasila, že víte, že je náš rozhovor nahrávaný, a že s tím souhlasíte. 00:00:29-3

Ano, vím o tom a souhlasím s tím. Nevadí mi to. 00:00:37-6

Dobře. Tak pro začátek se tedy představím a objasním Vám vlastně, k čemu tady ten náš rozhovor bude sloužit. Ehm. Jmenuji se tedy Barbora Veselá a jsem studentkou třetího ročníku oboru Sociologie obecná a empirická na univerzitě v Hradci Králové. A, ehm, tento rozhovor vlastně bude sloužit jako podklad, zdroj informací, ehm, pro mou bakalářskou práci. Ehm, jako téma své bakalářské práce jsem si totiž vybrala, ehm, samozásobitelství jako životní styl. Ehm, zabývám se tedy lidmi jako jste Vy, kteří si pěstují vlastní zeleninu a ovoce, ať už třeba na zahrádce nebo na balkoně. A... To je tak nějak vlastně asi všechno o mně. Ehm. Teď bych poprosila vlastně Vás, abyste se mi nějak představila a řekla tedy něco o sobě. 00:01:46-6

No, takže já se jmenuji Ivana, ehm, je mi padesát osm let, žiji ve městě, mám vystudovanou vysokou školu a nyní pracuji v sociálních službách jako sociální pracovnice, což mě vlastně naplňuje a moc mě to baví. 00:02:31-7

Dobře. Tak já Vám děkuji a přejdeme tedy k samotným otázkám, týkajících se toho samozásobitelství. Jak dlouho Vy si vlastně pěstujete vlastní ovoce a zeleninu? 00:02:48-4

Tak vlastně rodiče moji, kteří teda pocházeli z Prahy, tak si na chalupě vždycky pěstovali svojí zeleninu i ovoce, a já jsem to po nich vlastně převzala. Takže se dá říct vlastně, že se tomu věnuju tak nějak od dětství. Ale co jsem to po rodičích převzala, to je asi 10 let. 00:03:11-2

Uhm. A Vy jste se proč jakoby rozhodli pěstovat si to vlastní ovoce a zeleninu? Jaký byl ten důvod, který Vás k tomu vedl? 00:03:18-9

Tak rodiče, kteří žili právě za totality, tak je k tomu vedl jakoby ten nedostatek, který za té totality byl. Já už to mám jako hobby, no a v poslední době bych řekla, že se celkem zhoršuje kvalita zeleniny v obchodech, ehm, a to teda jak z hlediska chuti, tak bych řekla, že především taky ty ceny rostou. A přitom čerstvost klesá. Takže vlastně teďkon to pěstování nějak

rozšiřujeme no, abysme nemuseli být jako závislí na těch obchodech. 00:04:11-9

Uhm. A ehm... Dobře, takže předpokládám, že to teda nebylo rozhodnutí ze dne na den, že si pěstujete. Jste říkala, že jste teda to převzala po rodičích... 00:04:24-0

Ano, přesně tak. 00:04:25-6

Dobře. A zeptám se, co všechno si pěstujete za zeleninu a ovoce? 00:04:33-0

No, ze zeleniny si pěstuju teda především brambory, cibuli, nějaká ta rajčata, pak okurky, určitě nějaké saláty, fazole, pak také lusky, protože ty teda v krámě většinou nekoupíte, a když už, tak jsou fakt předražené a tak nechutně gumové. No, dál si pěstuji teda kopr, mrkev, česnek, pórek, občas teda nepravidelně si zasadím i jiné druhy, jako je třeba kukuřice nebo červená řepa, potom taky třeba hrášek nebo ředkvičky... Je možný, že jsem si teď nevzpomněla na všechno... Ale... Potom teda mám samozřejmě ovoce. Mám tam nějakých dvacet ovocnejch stromů, ehm, hlavně teda tam mám jabka, švestky, třešně, potom ještě pěstuju rybíz a taky angrešty. Teď nevím blumy, jestli jsem říkala, ty mám taky. 00:05:56-7

Uhm. A tady mám otázku, kde pěstujete. Takže Vy teda, předpokládám, dojíždíte někam na tu zahradu, po těch rodičích? 00:06:03-2

Ano, přesně tak. Dojíždíme na zahradu. 00:06:05-2

A kolik času si myslíte, že tomu pěstování a té péči o tu zahrádku tak nějak věnujete? Kdybyste to měla odhadnout... 00:06:18-5

No, to nelze takhle přesně říct. My tam trávíme skoro každý víkend od jara do podzimu. Ale samozřejmě ne každý ten víkend jako pilně pracujem na tý zahradě. Samozřejmě, že tam taky jako odpočíváme, že jo, opalujem se a tak. Hrajem různý hry... Takže určitě ten veškerej čas, kterej na tý zahradě strávíme, tak nevěnujem teda tomu pěstování. 00:06:48-5

Jo. Dobře. A Vy se teda, ehm, tomu pěstování jakoby věnujete sama, nebo se v té rodině na tom pěstování podílí ještě někdo jiný, ještě nějakí jiní rodinní příslušníci? 00:07:05-9

No, převážně teda se tomu pěstování věnuji já, ale když je teda nějaká těžší práce, kterou bych sama neutáhla, tak mi jako pomůže i manžel, ale primárně vlastně se nějak o tu zahrádku starám já. 00:07:28-6

Aha, dobře. A, ehm, zeptám se, jaká jsou podle Vás pozitiva a negativa při pěstování si vlastní zeleniny a ovoce? 00:07:42-6

Tak jako pozitivum určitě vidím teda čerstvost a kvalitu těch potravin, ehm, která se podle mě s těma... s tou... s tím ovocem a zeleninou ze supermarketu určitě nedá srovnat. A jako negativum pro mě je vlastně to, že jste limitovaní tím ročním obdobím, kdy vlastně... Když to tak řeknu, tak máte prostě omezenej sortiment po určitou dobu, jo. Protože jahody v zimě prostě člověk nevytěhuje tak, jako v obchodě. Někdy je taky člověk ohroženěj škůdcema a nějakějma výkyvama počasí, takže ne vždycky se zadaří, no. 00:08:38-8

Jasně, tomu rozumím. A Vy svoje výpěstky... Vy ty svoje výpěstky zpracováváte jak? Máte je třeba jenom pro svojí vlastní potřebu, nebo je prodáváte, nebo vyměňujete se sousedy? 00:08:54-4

No, tak já je mám... Ehm. Jako převážně mám samozřejmě tu zeleninu, ovoce pro vlastní potřebu. Uskladňuju jí vlastně ve sklepech, zavařuju, dělám různé marmelády, nebo i jiný konzervovaný výrobky ve skle... No, občas to vyměním se sousedama, jo... No a pokud fakt jako že je nadúroda, že nevím, co bych s tím dělala, tak občas to prodávám i na trhu. Ale primárně to pěstuju pro nás, pro rodinu. 00:09:43-3

Uhm. A když teda si takhle pěstujete tu svojí zeleninu a ovoce, jak to vlastně probíhá, jak vypadá ten proces od toho zasazení po tu sklizeň? 00:09:58-4

Tak ovoce, to je bez problémů, to na jaře ořežete ty stromy, uklidíte, nabílíte kmeny. Proti škůdcům nestříkáme. Ehm. No a pokud není nějaká kalamita teda, jako že jsme ji zažili dvakrát už... No a pak jenom čekáme, až to na podzim vlastně uzraje. No a u zeleniny, tam vlastně nejprve tu zem zryjeme a pohnojíme, ehm, no a potom zasejeme, zasázíme, no a samozřejmě odstraňujeme ten plevel. Zakejváme to. Větráme skleník, no a pak sklízíme. 00:10:49-5

Jo. A co pro Vás osobně jakoby třeba to samozásobitelství znamená? 00:10:58-2

Tak pro mě je to určitě relax. Člověk si u toho odpočne, přijde na jiné myšlenky... Potom je nějaký ten pocit uspokojení vlastně z toho, že si zvládnete tohle všechno prostě vypěstovat, a že je to dobrý, no a vlastně můžu říct, že jsem nakazila i mladší generace kolem sebe. (smích) 00:11:27-1

Takže jste takhle nakazila třeba i děti? Nebo sousedy? (smích) 00:11:30-1

No, no, no. Oni se tak jako inspirujou a tak se o tom pobavíme vždycky a sdělujem si jakoby... říkáme si různé postřehy a tak. 00:11:42-6

Tak to je pěkný takhle. A jak třeba to pěstování si těch vlastních potravin, jak to ovlivnilo Váš život? Když se takhle zeptám? 00:12:06-2

No... Nějak zásadně bych řekla, že to můj život neovlivnilo. Akorát teda jsem samozřejmě přestala kupovat kompoty a marmelády. To nikdy nekupuju. A jsem teda hodně, hodně kritická ke kvalitě té prodávané zeleniny a ovoce taky. Takže to se pak projevuje i na těch kompotech a marmeládě, jo, ty taky nejsou dobrý ty kupovaný. No a jak jsem teda říkala, nelíbí se mi hlavně kvalita prodávané zeleniny a ovoce a to, co si sama vypěstuju, tak sama můžu posoudit, jak je to zdravý, není to zdravý, jak jsem to pěstovala, jo. A to prostě si u těch kupovanejších potravin říct nemůžu. Takže asi tak. Jinak žádná zásadní změna u mě neproběhla. 00:13:01-3

Uhm. A jaké máte plány, jaké jsou nějaké Vaše vyhlídky do budoucna? Co se toho pěstování týče. 00:13:11-2

No, určitě chci rozšířit tu plochu na to pěstování a chci rozšířit určitě i ten sortiment. Chci přidat ještě nějaký nový druhy zeleniny, ovoce, jo. Mě to opravdu baví, takže asi proto a... A myslím si, že opravdu se to člověku takhle vyplatí. 00:13:33-8

Uhm. Potom jsem se chtěla zeptat, proč byse vlastně ostatním... Proč byste ostatním lidem doporučila, aby si začali pěstovat vlastní zeleninu a ovoce? 00:13:51-8

No tak rozhodně kvůli tomu pocitu uspokojení, když to tak řeknu, ehm, z toho, co člověk

vypěstuje. Ehm. Potom bych řekla, že, ehm, ta práce na zahradě, že určitě stmeluje rodinu. A že... Třeba vnoučátka, když přijdou, nebo to, tak se mnou na tý zahradě pracujou a jsme si jakoby blíž pak, si myslím. Potom určitě je tam nějaký získání nových přátel a určitě třeba si myslím, že... Že to zahradničení, že to stmeluje tu komunitu třeba v té vesnici, nebo v té zahrádkářské komunitě. 00:14:42-4

Aha. Takže tím se vlastně dostáváme právě k mé další otázce, zda si myslíte, že zahrádkaření nějak ovlivňuje Váš sociální život. Jestli třeba máte nějaké přátele, s kterými jste se právě Vy seznámila díky této činnosti, nebo třeba jste členem nějaké komunity, která se zabývá zahrádkařením? 00:15:03-2

Ano, tak jak jsem říkala. Ehm. Vlastně seznámila jsem se s novejma lidma. Stmeluje to vlastně tu naši rodinu a, ehm, třeba my ve vsi jakoby vedeme nové mladé rodiny k tomu pěstování, aby pěstovali aspoň něco, a vlastně si myslím, že tam fungujem jako taková, když to tak řeknu, jako taková osvěta a příklad především pro ty mladý rodiny, aby viděli, že prostě to jde takhle dělat, a aby to aspoň vyzkoušeli. Takže takhle si myslím, že mě to nějak ovlivnilo. 00:15:44-9

Aha, a když se zeptám, ovlivňuje to pěstování si té zeleniny a ovoce nějak třeba i Váš rodinný rozpočet? 00:15:55-7

No, tak určitě. Jako není to hlavní věc, proč bysme to dělali, ale samozřejmě člověk trochu jako na tom ušetří, ale spíš si myslím, že víc je to jakoby o tom stylu toho života a nějak o aktivním trávení toho volného času. Že člověk se nenudí, má co dělat, je na čerstvým vzduchu a tak. Ale samozřejmě trochu na tom člověk jakoby do toho rodinného rozpočtu ušetří. Ale nemyslím si, že by to bylo nějak extrémní, že by to bylo nějak extra znatelný ta částka. 00:16:32-0

Ehm. Pokud... Tak Vy jste říkala, že máte děti, že jo? Že máte i vnoučata. Snažíte se je třeba nějak zapojit do prací na zahradě a třeba proč, jakej je k tomu důvod, jakej si myslíte, že to pro ně má přínos a tak? 00:16:53-5

Tak já mám teda ty vnoučata od dcery, a pak mám ještě syna, který je postižený, a to mě vlastně hodně ovlivňuje, protože on na tý zahradě pracuje rád a pro nás je to... Je to pro nás vlastně takový způsob, jak ho nějak užitečně zabavit. Já si myslím, že mu to docela pomáhá, že je prostě na čerstvým vzduchu a opravdu ho to baví a baví se ho třeba hrabat v tý hlíně, jo, a tak. Takže si myslím, že opravdu to na něho má jakoby, ehm, dobrej vliv. 00:17:36-9

Hm. Jo, jo. Jako s tím určitě souhlasím. To si myslím, že máte pravdu, no. Ehm. Ted'kon teda se postupně dostáváme nějak k Vašemu postoji k technice a jejímu užívání. Ehm. Vy osobně používáte nějaké stroje, nějaké nástroje, které by Vám tu práci na zahradě usnadňovaly? A dovedla byste si třeba tu práci na zahradě nějak představit bez nich? 00:18:08-8

Ehm. No, tak samozřejmě sekačka, to si myslím, že už používá v dnešní době skoro každý. A potom teda to běžné zahradí nářadí, jako jsou rýče, motyky, krumpáče, lopaty, hrábě, jo. Bez nich to samozřejmě nejde. Ale je teda pravda, že bez tý sekačky samozřejmě to taky jde. Protože když se nám rozbila, tak jsem dokázala vlastně šestnáset metrů čtverečních zahrady posekat prostě sama kosou. On teda manžel je z vesnice jo, ale tak dobře jako já to neumí, to musím říct teda, to se musím pochválit. (smích) 00:18:48-8

No vidíte to, to jste teda šikovná. (smích) A co se týká hnojiv, tak ty nějak používáte? Ehm,

zeptám se jaká, proč a třeba jak často? 00:19:00-5

No, tak hnojiva... Hnojiva používáme velice málo, bych řekla. Většinou teda pouze u těch mladých stromků, ehm, nebo když jsou napadený škůdci, tak aby se ten stromek lépe vzpamatoval, a ehm... U zeleniny pak používáme většinou třeba kvašený slepičinec. 00:19:22-9

Aha, vidíte to, to jsem třeba nikdy neslyšela. (smích) Se tady člověk poučí. A Vy třeba víte o nějakých vychytávkách, o nějakých přístrojích, které někteří lidé při tom pěstování užívají, a které Vám osobně by třeba přišly naprosto zbytečný? 00:19:40-8

Ne, o tom asi... Asi nad tím sem nikdy nepřemejšlela. Nic mě takhle nenapadá, co by jako zbytečného používali. To fakt nevím. 00:19:53-1

Ehm. Tak, dostáváme se teda k... ehm... ke skupině otázek, které se týkají nakupování. Jaké potraviny Vy nakupujete? 00:20:09-4

No, tak běžné. Žádné bio potraviny třeba nekupujeme. To určitě ne. Prostě tak normálně, co člověk v tý domácnosti potřebuje. 00:20:20-3

Aha, takže Vy důvěřujete těm koupeným potravinám? 00:20:24-1

Tak v rámci možností jako ano. Samozřejmě člověk si to vybere, že jo, v tom obchodě, nekoupí si něco, čemu by nevěřil. 00:20:30-9

Uhm. A Vy teda nějakou zeleninu a ovoce si kupujete? Nebo máte převážně tu svou, kterou si vypěstujete? 00:20:39-4

No, tak samozřejmě něco koupím, co nevypěstuju. Ale myslím si, že to je jakoby fakt minimum tý zeleniny, že toho pěstujem docela dost. 00:20:49-5

Aha. A jak často Vy třeba chodíte na nákup těch potravin? 00:20:52-5

Tak dvakrát, třikrát do tejdne si myslím, že chodíme, no. 00:21:01-5

A nakupujete raději v supermarketech, nebo chodíte do nějakých specializovaných menších obchodů? 00:21:07-8

Já to nemám jakoby nějak vyhraněný. Nakupuju, kde je třeba, kde maj co ve slevě, a tak jo. Že bych vyloženě byla proti supermarketům a nechodila tam, to určitě ne. 00:21:21-0

Uhm. Vy jste říkala vlastně, že něco málo si myslíte, že se ušetří tím pěstováním vlastní zeleniny. Tipla byste si, kolik podle Vás tak ušetříte na těch nákupech tím, že si ty potraviny pěstujete doma? 00:21:38-1

Tak to vůbec nevím. To já v číslech takhle jako určitě posoudit neodkážu. 00:21:42-6

Dobře. Tak to nevádí, tak jdeme dál. Pak tu mám vlastně otázky, které se týkají, ehm, Vašeho zájmu o ekologii. Vy osobně se nějak, ehm, zajímáte třeba o ochranu životního prostředí? Angažujete se nějak? 00:22:00-4

Ehm. Tak určitě se zajímám o ochranu životního prostředí, ehm, ale nějak aktivně... Aktivně se neangažuju, nejsem členem žádný organizace na ochranu prostředí nebo tak, ale na střeše máme vlastně fotovoltaiku. [00:22:26-4](#)

Fotovoltaiku? A to je co, jestli se můžu zeptat? To jsem taky nikdy neslyšela. [00:22:31-5](#)

No, fotovoltaika, to je vlastně, ehm, takové zařízení, které, ehm, vlastně přeměňuje sluneční záření na elektřinu, a tu my vlastně pak teda používáme. Takže se takhle nějak jakoby snažíme šetřit tu naši... To naše prostředí. [00:22:57-5](#)

Aha. No to je zajímavý, to je zajímavý, to jsem nevěděla, že se to takhle jmenuje. A Vy třídíte odpad? [00:23:07-0](#)

Určitě třídím. [00:23:09-3](#)

A co všechno teda třídíte? [00:23:10-0](#)

No, tak třídím samozřejmě papír, sklo a plasty, jakoby to nezákladnější takhle. [00:23:15-5](#)

Aha. Dobře. A jak třeba nakládáte s odpadem na zahrádce? Třídíte ho taky, nebo ho spalujete, kompostujete? [00:23:25-2](#)

Ehm. Samozřejmě ten odpad na zahrádce taky třídím. A třeba bio odpad kompostuji, ale určitě nic nespaluju, to ne. Ale třídím, určitě třídím a kompostuju teda. [00:23:40-1](#)

Dobře. A dokázala byste třeba říct, v čem je zahrádkaření ekologicky příznivé? [00:23:52-7](#)

Ehm. No, tak určitě... Si myslím, že, ehm, když lidi zahrádkaří, tak je třeba méně zboží dovážet. To si myslím, že je ekologicky příznivé. A potom určitě to, že se spotřebovává menší množství hnojiv. Takže nejde tolik do tý půdy. Ale těžko říct no. Jako myslím si, že zahrádkáři třeba u nás tolik nehnojí. [00:24:26-4](#)

Uhm. A co se týká stravování, tak Vy pociťujete nějaký rozdíl třeba mezi... To jste už asi říkala, že jo, myslím, mezi těma potravinama, které si vypěstujete Vy sama, a těmi, které jsou k dostání v supermarketech? V čem ten rozdíl je? V čem ho vidíte? [00:24:41-4](#)

No tak určitě je rozdíl vlastně v kvalitě. Ehm. Doma se... Třeba když koupím okurku, tak se jí doma nikdo už nedotkne. Stejně tak s rajčatama, protože prostě ten rozdíl tam určitě je v chuti jo, v tý kvalitě. No a potom taky v čerstvosti, protože ty utržený potraviny, čerstvý, ze zahrádky samozřejmě chutnají jinak, ehm, než to, co se dopraví přes půlku Evropy a dozrává to cestou, že jo. [00:25:12-4](#)

No samozřejmě jako, to určitě, tomu rozumím. S tím souhlasím a mám úplně stejnej názor. A třeba co se týká Vašeho jídelníčku, převažují například potraviny, které si sama vypěstujete? [00:25:25-9](#)

No, určitě bych neřekla, že jich vypěstuju tolik, aby převažovaly v tom jídelníčku, jo. Myslím si, že přes léto je to půl na půl, přes zimu pak je to samozřejmě horší. [00:25:38-3](#)

Dobře. A co se týká způsobu stravování, tak Vy vyznáváte nějaký způsob, jako je třeba vegetariánství nebo veganství? [00:25:46-7](#)

Ne, určitě ne. To jako... 00:25:49-8

Dobře. Co se týká dovolené... To je vlastně poslední oddíl otázek. Kde obvykle Vy třeba tu dovolenou trávíte? 00:26:00-2

No, tak půlku dovolený vždycky trávíme na chalupě a půlku pak v zahraničí. Cestujem vlastně na lehkou, nevyhledáváme nějakou ten... Ten turismus, kde je hromada lidí na kupě, to určitě ne. Většinou prostě třeba pod stan nebo takhle. Ale jo, tu půlku tý dovčiči určitě na chalupě. 00:26:22-1

Aha. A když teda odjedete na tu dovolenou, je někdo, kdo se Vám o tu zahrádku stará? 00:26:28-3

No, nikdo takovej není, protože my nejezdíme na dlouhou dovolenou. Ehm. Maximálně tak na devět dní... Jinak když třeba jedeme s tím synem, jak jsem říkala, postiženým, na rekondiční pobyt, tak třeba občas skleník občas zalije a vyvětrá sousedka, protože je hned vedle, no. A jinak vlastně se o to staráme sami. Že jsem furt tak nějak na tý zahrádce. 00:27:06-6

Dobře. Tak ode mě je to takhle všechno. Já víc otázek nemám. Jestli Vás třeba napadají ještě nějaký... nějaký informace, které byste mi chtěla sdělit navíc? Nebo něco... 00:27:21-7

Asi ne, asi mě nic nenapadá. Já si myslím, že takhle asi, že jsme řekly tak nějak všechno, co bylo třeba. 00:27:28-3

Dobře. Tak já Vám teda děkuju za Váš čas, děkuju za všechny ty informace a... popřeju Vám teda hodně úspěchů na zahrádce, ať se Vám podaří ji rozšířit a ať Vám to počasí letošní tu úrodu nezničí. 00:27:50-5

Tak já moc taky děkuju a přeju, ať se Vám ta práce povede bakalářská.

Respondent: 2

Jméno: Anna

Věk: 58 let

Vzdělání: SŠ s maturitou

Povolání: Účetní

Typ zahrady: U domu

Doba zahradničení: 35 let

Skupina: 1

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Takže, dobrý den. Já teda pro začátek Vás poprosím, abyste mi odsouhlasila, že víte, že ten rozhovor je nahrávaný, a že s tím souhlasíte, že Vám to nečiní žádný problém. 00:00:22-1

Uhm. Ano, určitě s tím souhlasím samozřejmě. Jinak bych tady nebyla. (smích) 00:00:28-5

Dobře. (smích) To jsem ráda. Takže pro začátek se Vám asi představím já, ehm, a řeknu Vám, k čemu ten náš rozhovor bude sloužit. Jmenuji se tedy Barbora Veselá, jsem studentkou třetího ročníku oboru sociologie obecná a empirická na Univerzitě Hradec Králové. A tady ten rozhovor bude sloužit jako podklad pro mou bakalářskou práci, ehm, jako zdroj dat, ze kterého budu vycházet. Ehm, jako téma té své bakalářské práce jsem si totiž vybrala samozásobitelství jako životní styl, takže se tedy zabývám lidmi, jako jste Vy, kteří si pěstují vlastní zeleninu a ovoce, ať už na zahrádce nebo třeba na balkoně. Ehm. Teď bych poprosila Vás, abyste se představila teda Vy mě nějak, ehm, takové ty demografické údaje, jako je Váš věk, vzdělání, bydliště, zaměstnání a tak dále. 00:01:31-0

Uhm. Takže jmenuju se teda Anna, ehm, je mi padesát osm let. Ehm. Vzdělání mám... Mám vlastně střední školu s maturitou. Ehm, bydlím v Kutné Hoře a pracuji jako účetní. 00:02:00-1

Bezva. A jak dlouho Vy si vlastně asi tak pěstujete to svoje ovoce a zeleninu? 00:02:07-3

No, heleďte se.... Už to bude třicet pět let. 00:02:14-2

Ty bláho, to je docela dlouhá doba. To jste asi jedinej zahrádkář zatím, s kterým jsem dělala rozhovor, který se tomu věnuje už takhle dlouho. 00:02:24-7

No jo... 00:02:27-0

No a proč jste se rozhodla pěstovat si to svoje ovoce a zeleninu? Co Vás k tomu vedlo? 00:02:34-0

No, tak my jsme vždycky doma měli malou zahrádku, takže jsem v tom tak nějak vyrostla jakoby a prostě... Mě to baví. Mě to baví a... Baví mě se o tu zahrádku starat. 00:02:55-9

Uhm. A bylo to jakoby rozhodnutí teda... Nebylo to asi rozhodnutí ze dne na den, že jo? Asi jste o tom delší dobu nějakou uvažovala. 00:03:05-2

No, ono to v podstatě vyplynulo z těch okolností. Jak jsem říkala prostě... Pak jsme se přestěhovali do domečku, kde máme tu zahrádku a tak... 00:03:17-9

Uhm. A co všechno Vy si vlastně pěstujete? 00:03:24-4

Tak v současnosti vlastně pěstuju rajčata, salát, nějaký jahody, maliny, ostružiny... Pak tam mám nějaké bylinky a různé kytičky. A taky ovocné stromy, máme švestky a meruňky. 00:03:43-7

Uhm. A to pěstujete teda, ehm, máte teda zahrádku u domu, že jo, jsem pochopila. Myslím, že jste to říkala. 00:03:54-4

Ano, přesně tak. Máme malou zahrádku u domu. Máme rodinný dům se zahradou, ano. 00:04:00-3

Uhm. A kolik času asi tak tomu pěstování a té péči o tu zahrádku věnujete? Dokázala byste to takhle odhadnout? 00:04:11-5

No, moc ne. Ehm. Vlastně jde jenom o to, to nasázet a pak zalévat. Což zabere vlastně chvílku odpoledne. 00:04:20-7

Aha. A kdo všechno se na tom pěstování podílí? Jenom vy, nebo i nějakí jiní rodinní příslušníci? 00:04:28-3

No, hlavně teda já a někdy mi pomůže dcera. Ale jinak nikdo jinej se na tom nepodílí, no. 00:04:37-6

Uhm. A jaká jsou podle Vás, ehm, třeba pozitiva a negativa při pěstování si vlastní zeleniny a ovoce? 00:04:49-9

Tak pozitivní je hlavně to, že všechno je vlastně čerstvé, chemicky ošetřené je to úplně minimálně, takže je to mnohem asi zdravější, než ty kupované potraviny, bych řekla. A rozhodně je to i samozřejmě chutnější. 00:05:11-4

Uhm. A nějaká negativa třeba by Vás napadla? 00:05:15-1

No, heleďte se, vůbec mě nic nenapadá. Fakt nevím, jaký by to mohlo mít negativa. 00:05:21-3

Dobře. A ehm... Jak by zpracováváte ty svoje výpěstky? Máte to jenom pro svojí vlastní potřebu, ehm, nebo je třeba i prodáváte, nebo vyměňujete se sousedy? 00:05:40-2

No... Mám je hlavně teda pro vlastní potřebu. A samozřejmě pro vnoučata, jinak že bych to někde prodávala, nebo jako vyměňovala, to určitě ne. 00:05:53-5

Dobře. A jak to... Jak to probíhá, když si člověk chce vypěstovat vlastní ovoce a zeleninu? Popsala byste mi nějak ten proces od toho zasazení po sklizeň? 00:06:08-1

No, tak koupím sazeničky. Ty kupuju na trhu většinou. No, pak je zasázím, pak je zalévám až do sklizně. Občas je potřeba trochu pleť, ale to není nic tak strašného. No a pak sklízím. To je vlastně celý. 00:06:29-3

Uhm. A co pro Vás osobně třeba to zahrádkaření a samozásobitelství znamená? 00:06:38-2

Tak pro mě je to především teda jakoby relax, že u toho vlastně odpočívám, uvolním se u toho, přijdu na jiný myšlenky. A je to vlastně takovej relax, řekla bych s příjemným užitekem. 00:06:54-2

Uhm. Dobře. A jak, ehm, celkově ovlivnilo to pěstování si vlastních potravin Váš život? Ovlivnilo ho to nějak? 00:07:02-1

No, to jste mě zaskočila otázkou. Já bych řekla, že to ten můj život ani nějak moc neovlivnilo. Jo, prostě mě to jenom baví. Je to takové... Ehm. Takový můj koníček. 00:07:20-8

Dobře. A jaké jsou třeba Vaše vyhlídky do budoucna, co se toho pěstování týče? 00:07:28-8

No, tak určitě zachovat si to minimum co nejdéle, no. 00:07:34-0

Uhm, dobře. A... Proč byste třeba ostatním lidem doporučila, aby si začali pěstovat vlastní ovoce a zeleninu? 00:07:44-8

No, protože je to super. (smích) Je to čerstvé a při ruce, a to za pochodu, že vlastně člověk nemusí nikam chodit, má to na zahrádce před domem. Má to prostě čerstvý, chutný, zdravý. 00:07:59-3

Dobře. (smích) S tím souhlasím. A myslíte si třeba, že zahrádkaření nějak ovlivňuje Váš sociální život? Máte třeba nějaké přátele, s kterými jste se seznámila právě díky tomu zahrádkaření? Nebo jste třeba členem nějaké komunity, která se tím zabývá? 00:08:17-9

No, tak členem žádný komunity nejsem, ale máme spoustu kamarádů, kteří... Kteří mají, ehm, také malé zahrádky, takže s těma se stýkáme. 00:08:41-2

Uhm. Dobře. A ovlivňuje třeba to pěstování si vlastní zeleniny a ovoce nějak Váš rodinný rozpočet? 00:08:53-1

No, tak ten vliv je tam, řekla bych, vcelku minimální. Ale jinak jako bych řekla, že příznivě ovlivňuje ten náš rodinný rozpočet. 00:09:07-0

Dobře. A Vy teda jste říkala, že máte dceru. Máte i vnoučata? Snažíte se je nějak zapojit do těch prací na zahrádce? A má to podle Vás pro ně nějaký přínos? 00:09:22-6

Tak hlavně teda teď vnoučata. Oni rádi zalévají a, ehm, myslím si, že je jakoby dobře, když vidí, jak ty rostlinky rostou. 00:09:35-6

Uhm. Určitě. To bych řekla, že jo, že máte pravdu, že to je určitě dobře. Ehm. A teď se dostáváme k otázkám, které se týkají Vašeho postoje k technice a jejímu užívání. Vy osobně používáte třeba nějaké přístroje, nástroje, který Vám tu práci na té zahradě usnadňují? A dovedla byste si třeba i tu práci bez nich nějak představit? 00:10:01-4

Heleďte se, já toho moc nepoužívám. Akorát vlastně sekačku na trávu, a to je asi celý. 00:10:09-3

Uhm, dobře. A, ehm, používáte třeba nějaká hnojiva? 00:10:19-4

Hnojiva, no... Většinou nějaká přírodní hnojiva, jako je třeba granulovaný hnůj, to jo, to kupujem, ale to většinou pouze před jarem. Jinak máme vlastní kompost. 00:10:41-2

Uhm. A vy třeba... Napadají Vás nějaké... Někaké vychytávky, nějaké přístroje, které vlastně někteří lidé používají a Vám osobně připadají na té zahrádce naprosto zbytečné? 00:11:02-9

No... Asi mě nic takhle nenapadá. Asi ne. 00:11:08-9

Dobře. Ted' se vlastně dostáváme k otázkám, které se týkají nakupování. Ehm. Jaké potraviny Vy třeba nakupujete? 00:11:23-2

No, úplně běžný, ty základní prostě, co lidi běžně nakupují v marketech no. 00:11:29-2

A důvěřujete těm kupovaným potravinám? 00:11:32-2

Tak ano, důvěřuju. Vždycky si přečtu jakoby to složení, odkud jsou a tak, a samozřejmě tomu, co si koupím, tak důvěřuju. 00:11:42-3

Uhm. A kupujete i nějakou zeleninu a ovoce? 00:11:47-7

Ano, to samozřejmě kupujeme. Hlavně... Hlavně teda přes zimu, samozřejmě, kdy si to člověk nevytějuje. Jinak samozřejmě my si nepřetujeme, že jo, všechny druhy, který nám chutnají, takže sem tam koupíme nějakou zeleninu a ovoce v obchodě. 00:12:13-0

Tomu se člověk podle mě nevyhne... A vy osobně nakupujete raději v supermarketech nebo v nějakých specializovaných menších prodejnách, v nějakých obchůdkách? 00:12:25-7

No, rozhodně v marketech. Já nemám ráda, když jdu do těch malejch obchůdků, jak ty prodavači tam na vás koukají, abyste jim náhodou něco neukradli... To určitě... To mi vadí, no. 00:12:36-8

Uhm. A kolik třeba byste si tipla, že ušetříte na nákupech tím, že si právě některé potraviny pěstujete doma? Přemýšlela jste nad tím někdy? 00:12:46-5

Heleďte se, já nad tím zas tolik nepřemýšlela, ale myslím si, že to je maličko, úplně maličká částka. Já bych řekla skoro zanedbatelná. 00:12:55-8

Uhm. Dobře. Ted' se dostáváme vlastně k otázkám, které se týkají Vašeho zájmu o ekologii. Ehm. Vy osobně se nějak zajímáte o ochranu životního prostředí? Angažujete se nějak? 00:13:12-3

Hm. Určitě se o to zajímám, ale že bych se nějak aktivně angažovala, to se určitě říct nedá. 00:13:24-3

Uhm. A třeba třídíte odpad? 00:13:28-5

Ano, to třídíme no, určitě. 00:13:31-5

A co všechno třídíte? 00:13:34-3

No, tak třídíme hlavně teda kov, plasty, třídíme sklo, kartony od nápojů... A oblečení vlastně do těch kontejnerů na oblečení. [00:13:52-1](#)

Uhm. A jak nakládáte vlastně s odpadem, který Vám vzniká na té zahrádce? Třídíte ho také? Nebo ho nějak spalujete, kompostujete? [00:14:05-4](#)

Tak část toho odpadu určitě kompostujeme a část pak dáváme do bio odpadu. Máme na to vlastně zvláštní popelnici a tam to dáváme. [00:14:18-5](#)

Dobře. A dokázala byste třeba říci, v čem je zahrádkaření ekologicky příznivé? [00:14:28-8](#)

No, tak myslím si... Že to... Ty rostlinky nejsou tolik chemicky ošetřované, ani tolik hnojené, takže je to určitě příznivější pro tu naši zemi. [00:14:50-9](#)

Uhm. Dobře. A co se stravování týče, Vy třeba pocítujete nějaký rozdíl mezi potravinami, které si vypěstujete, a mezi potravinami, které jsou k dostání v supermarketu? V čem třeba pocítujete ten rozdíl? [00:15:08-2](#)

No, tak rozhodně v chuti. Chutná to úplně jinak. No, a pak v čerstvosti. [00:15:18-2](#)

Uhm. Určitě no. A jak teda... Jak třeba vypadá Váš jídelníček? Ehm. Převažují v něm například potraviny, které si Vy vypěstujete? [00:15:30-6](#)

To určitě ne. Ehm. Zas tolik si toho nevypěstujeme. Naše rodina se stravuje vlastně úplně běžně. Pokud možno zdravě a bez restaurací, těm se snažíme vyhýbat. Jinak úplně běžně. [00:15:48-0](#)

Uhm. Dobře. Takže asi nevyznáváte nějaký způsob stravování, jako je třeba vegetariánství nebo veganství? [00:15:55-2](#)

Ne, ne, ne. To určitě ne. To nevyznáváme. [00:15:58-5](#)

Dobře. Poslední část otázek, které tu mám, se týkají dovolené. Kde obvykle Vy třeba trávíte dovolenou? [00:16:07-1](#)

No, tak většinou v České republice. Vždycky si zajdeme někam do přírody. [00:16:13-6](#)

Uhm. A když byste... Když odjedete na dovolenou, kdo se Vám o tu zahrádku postará? [00:16:19-8](#)

No, tak děti, buď dcera, nebo syn. Máme dvě děti, máme vnoučata, takže máme prostě, kdo se o tu zahrádku postará. [00:16:28-0](#)

Dobře. Tak jo. Ode mě je to takhle všechno. Ehm. Jestli vy třeba ještě nemáte nějaké postřehy, které Vás napadají k tomuhle tomu tématu, a na které jsem se nezeptala... [00:16:42-7](#)

Ne, ne, vůbec. Myslím si, že takhle je to dostačující. [00:16:47-6](#)

Dobře, tak já Vám moc děkuju za Váš čas. [00:16:51-8](#)

Respondent: 3

Jméno: Kateřina

Věk: 62 let

Vzdělání: SŠ

Povolání: Důchodce

Typ zahrady: V kolonii

Doba zahradničení: 40 let

Skupina: 1

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Takže dobrý den. 00:00:05-4

Dobrý den. 00:00:05-4

Na začátek Vás teda poprosím, abyste mi odsouhlasila, že víte, že ten rozhovor je nahráváný, a že Vám to nevadí. 00:00:13-7

Jo, souhlasím. 00:00:15-4

Dobře. Tak pro začátek se Vám představím a vysvětlím, k čemu ten rozhovor bude sloužit. Takže, jmenuji se Barbora Veselá, ehm, jsem studentkou třetího ročníku oboru Sociologie obecná a empirická na Univerzitě Hradec Králové. A tady ten rozhovor bude sloužit jako podklad pro moji bakalářskou práci. Ehm, jako téma tý své bakalářské práce jsem si vybrala Samozásobitelství jako životní styl, takže se zabývám tedy lidmi, kteří si pěstují vlastní zeleninu a ovoce tak jako Vy, ať už na zahrádce nebo třeba na balkoně. Ted' bych Vás poprosila, jestli byste mi řekla něco málo o sobě, ehm, kolik Vám je let, kde bydlíte, kde pracujete a tak dále. 00:01:09-8

Takže jmenuji se Kateřina, je mi šedesát dva let. Mám vystudovanou střední uměleckou školu. Bydlím na okraji Prahy. A žiju s manželem a oba dva jsme důchodci. 00:01:34-9

Uhm. A jak dlouho si pěstujete vlastní ovoce a zeleninu? 00:01:40-8

Eee. Ovoce a zeleninu pěstujeme už mnoho let na své zahrádce a celkově by to mohlo být asi čtyřicet let přibližně. 00:01:54-5

Uhm. A proč jste se rozhodli pěstovat si vlastní ovoce a zeleninu? Co Vás k tomu vedlo? 00:02:01-8

Tak k pěstování ovoce a zeleniny jsme měli několik svých důvodů. Jednak teda nebydlíme na vesnici, ale v panelovém pronajatém bytě a nechtěli jsme být zavření jen mezi čtyřmi stěnami. Příroda je nádherná a oba ji milujeme. A pak máme zde jenom samoobsluhu, kde je sice koutek se zeleninou, ale naše čerstvá zelenina a ovoce se chutí k tomu kupovanému nedá vůbec srovnávat. Podle mě je vynikající, nehledě na to, že upřednostňujeme pěstování s minimem chemie, takže vlastně naše produkty jsou prakticky bio. 00:02:37-8

Uhm. A to rozhodnutí pěstovat si svoji zeleninu a ovoce, ehm, to proběhlo jakoby ze dne na den, nebo jste o tom nějak delší dobu uvažovali? 00:02:52-7

Hm. Tak... Tak něco mezi přibližně. Uvažovali jsme o zahrádce, a jakmile se naskytla příležitost, tak jsme do toho šli, jelikož moji rodiče svojí zahrádku už po zdravotní stránce nezvládali, tak jsem si ji nechala přepsat na sebe a později jsme ji od otce odkoupili. 00:03:15-8

Uhm. A co všechno si pěstujete? 00:03:20-6

My pěstujeme všechno, co se dá. Mrkev, petržel, celer, kedlubny, ehm, giganty, fazole, okurky, červenou řepu, kopr, feferonky, papriky, rajčata, cukety, dýně, salát, špenát, ředkvičky, rebarboru, libeček. 00:03:45-6

No... (smích) 00:03:45-6

Z ovoce jablka, hrušky, třešně broskve, rybíz, jostu, angrešt, rakytník, muchovník, kiwi a vinou révu. Ale ještě jsme je nesklízeli. Zasadili jsme je teprve loni. 00:04:04-3

Uhm. Koukám, že toho je opravdu hodně. (smích) A Vy teda jste říkala, že máte zahrádku, že ji nemáte u domu teda, bydlíte v paneláku, jo? 00:04:15-8

Ano. 00:04:15-8

A máte ji teda v nějaký zahrádkářský kolonii asi, nebo v nějaký osadě? 00:04:37-7

Ehm. Ano, přesně tak. Máme ji v zahrádkářské kolonii, no. 00:05:00-8

Uhm. Dobře. A kolik času tomu pěstování a péči o tu zahrádku asi tak věnujete? 00:05:10-0

Tak na zahrádce, pokud to počasí dovolí, tak jsme s manželem prakticky každé dopoledne. 00:05:15-1

Aha. Dobře. A takže na tom pěstování se podílí kdo všechno? Vy s manželem? Nebo ještě nějakí jiní rodinní příslušníci? 00:05:28-3

Ne, pouze já a manžel. Oba dva jsme v důchodu. Manžel teda na částečném. A pracujeme v rámci svých sil a možností prostě pomalu. Ale protože jsme důchodci, tak nás nic nehoní. 00:05:41-1

Uhm. A jaké jsou podle Vás pozitiva a negativa při pěstování si vlastní zeleniny a ovoce? 00:05:53-4

Tak pozitiva jsou určitě v mnoha aspektech. Jednak jsme v přírodě, je tu velice krásně a pak hlavně máme pohyb a taky radost z vypěstované zeleniny a ovoce. No a žádná negativa mě nenapadají. 00:06:06-9

Dobře. A jak třeba zpracováváte své výpěstky? Máte je pouze pro svojí vlastní potřebu, nebo je třeba prodáváte, nebo vyměňujete se sousedy? 00:06:18-3

No, tak pokud je větší úroda, tak hodně zavažuju na zimu. Je to i velká finanční pomoc, vzhledem k našim důchodům a cenám konzerv v obchodech. Ehm. Při velké úrodě občas i podarují sousedy, nebo vyměním zase za tu zeleninu, kterou my nepěstujeme, a sousedi pěstují. 00:06:39-5

Uhm. Takže tam funguje teda tady ta vzájemná výměna, jo? 00:06:41-7

Přesně tak. 00:06:45-1

To jste asi první, kdo mi to říká z těch všech... 00:06:46-7

To se divím. 00:06:47-6

(smích) Tak a jak to probíhá, když si člověk chce vypěstovat vlastní ovoce a zeleninu? Popsala byste mi nějak ten proces? Jakoby od toho zasazení po sklizeň. 00:06:58-9

No, tak aby člověk měl nějakou úrodu, nejdříve se domluvíme, kam co nasadíme, nasejeme... Protože nikdy není dobré, když jsou plodiny více let na jednom místě. Záhony se musí porýt, nachystat skleník, vyčistit po sezóně... Brzy z jara pak je nutné zasít semínka takových rostlin, který mají delší vegetační dobu, jako jsou papriky, rajčata. Ty pěstuju doma, do té doby, než je trochu jistota, že když je převezem na vozíku do skleníku, že tam nezmrznou. Na záhony většinou ještě v dubnu vysévám kořenovou zeleninu, sázím cibuli. V květnu fazole, červenou řepu, okurky, kopr... A po zmrzlých vysazují ven i rajčata, papriku, feferonky, kedlubny i giganty. No a ve skleníku pěstujeme papriky a roubované salátové okurky, které kupujeme u zahradníka ve městě. No a pak už jenom plevelíme záhony, zalíváme, přihnojujeme a pak sklízíme průběžně až do zámrazu na podzim. 00:08:05-1

Uhm. To byla vyčerpávající odpověď. 00:08:10-6

Snažím se. (smích) 00:08:10-6

(smích) A co pro Vás osobně to samozásobitelství, to zahrádkaření znamená? 00:08:19-3

Bez zahrádky si už svůj život nedovedeme ani představit. Je tam super relaxace. Když je volněji, tak si tam i něco opečeme, ražniči nebo makrelu. Chceme si postavit i udírnu. Na to se těším. Posedíme v klidu a odpočíváme... A potom je pro nás také důležité, že máme vlastní ovoce a zeleninu, protože nemáme velké důchody a tolik zeleniny bychom si z nich koupit nemohli. Hlavně teda čerstvé zeleniny... 00:08:46-1

Uhm. A jak celkově ovlivnilo to zahrádkaření jakoby Váš život? 00:08:53-7

Já bych řekla, že hodně, protože oba s manželem jsme vyrůstali na baráku, kde jsme měli zahrádky, takže jsme vlastně dál pokračovali a měli jsme už i z mládí zkušenosti s pěstováním. Nehledě na to, že hrozně ráda zavažuji. Mám svoje recepty a pak mám radost, když návštěvě zavařenina chutná. 00:09:15-4

Uhm. A jaké jsou tedy Vaše plány a vyhlídky do budoucna, co se toho pěstování týče. 00:09:24-4

No, roky nám pomalu přibývají, proto jsme se rozhodli ty záhony s keři, které tomu vyhovují,

pokryt netkanou fólií, aby nebylo tolik pletí. Ale na zahrádce není s prací nikdy konec. Vždycky se najde ještě něco, co je třeba vylepšit a udělat. Zatím zdravotní trochu slouží, takže pěstujeme podle svých sil a možností. Do budoucna možná některé druhy omezíme. 00:09:49-5

Uhm. A, ehm, proč byste třeba ostatním doporučila, aby si začali pěstovat vlastní zeleninu a ovoce? 00:10:00-1

Určitě bych doporučila všem, aby měli zahrádku. Nejen pro pěstování, ale i pro to sepnutí s přírodou, kdy třeba po ránu je na rostlinách ještě rosa, která se ve slunci třpytí, a do toho ptáci u krmítka vyzpěvují. Je tu klid a pohoda a chce to jen sednout a všechno to vnímat. Doporučila bych to i rodinám s dětmi, aby byly vedeny k lásce k přírodě, zvířatům, aby věděly, jak se rostliny pěstují, protože mnozí je znají jenom ze supermarketů. Příroda je prostě jedinečná a člověk by se k ní měl chovat s úctou a pokorou. 00:10:33-2

Ano, s tím úplně souhlasím. A myslíte si třeba taky, že to zahrádkaření nějak ovlivňuje Váš sociální život? Máte třeba nějaké přátele, s kterými jste se seznámila právě díky této činnosti? Nebo jste třeba členem nějaké komunity, která se tím zabývá? 00:10:51-6

Bohužel u nás žádný zahradnický spolek není. Ehm. Ale bavíme se se sousedy přes plot. Vyměňujeme si rady, zkušenosti a občas někdy i plody. 00:11:07-2

Uhm. A ovlivňuje teda... To jste nějak říkala jakoby... Ovlivňuje to pěstování si té zeleniny a ovoce nějak Váš rodinný rozpočet teda? 00:11:16-5

Samozřejmě ovlivňuje. Hrozně nám to pomůže finančně. 00:11:19-3

Uhm. A... Ehm. Jak? 00:11:28-4

Takhle, já mám čerstvou zeleninu přímo ze zahrádky, stojí to sice dost času a práce, ale v obchodu jednak nemusím tuto zeleninu a ovoce kupovat a tím ušetřím. A pak mnohá zelenina i ovoce jsou ošetřené postřiky. Například, aby vydržely přepravu a nezkažily se. A o tyhle jedy já teda vůbec nestojím. 00:11:43-0

Hm. A pokud teda máte... Máte Vy nějaké děti a vnoučata? 00:11:49-5

Jo, mám děti. 00:11:51-9

A snažíte se je nějak zapojit do tý, do těch prací na zahrádce? Nebo snažila jste se, když byly menší? A proč? A jaký to třeba podle Vás může mít pro ně i ten přínos? 00:12:01-2

Tak když právě syn byl ještě malý, tak s námi chodil na zahrádku a pomáhal a... A přínos může být takový, jak už jsem říkala, že prostě poznají přírodu, jak co vypadá a tak. 00:12:14-2

Uhm. Ted' se dostáváme vlastně k otázkám, které se zabývají Vaším postojem k technice a jejímu užívání. Vy osobně používáte nějaké stroje, nástroje, které Vám tu práci na zahradě usnadňují? 00:12:30-7

Tak stroje nemáme žádné. Používáme klasicky rýč, motyku, lopatu a na odplevelení trojzub, což je taková škrabka se třemi zahnutými zuby a slouží ke kypření. 00:12:43-6

Aha. A, ehm, používáte i nějaká třeba hnojiva? 00:12:49-5

Ehm. Dříve jsme chovali králíky, tak jsme hnojili tím. Dnes už je nechováme, takže používáme především kompost. Máme tři kompostéry, do kterých dáváme veškeré zbytky, plevely a trávu. Když jednotlivě uzraje, tak to přidáváme na záhony. No a do skleníků přidáváme granulovaný kravský hnůj. V době vegetace pak používám většinou tekutá hnojiva, která jsou určena pro jednotlivé druhy zeleniny. Někdy i udělám z kvašených kopřiv zálivku, která je podle mě také velice dobrá. 00:13:25-5

Uhm. A... Víte třeba o nějakých vychytávkách, o nějakých přístrojích, které lidé při pěstování užívají, a které Vám osobně připadají naprosto zbytečné? 00:13:40-2

To mě žádný nenapadaj. 00:13:44-0

Dobře. Ehm. Dostáváme se teď kon teda k otázkám o nakupování. Jaké potraviny Vy nakupujete? 00:13:51-8

No, samozřejmě nakupuju potřebné potraviny pro vaření. Na maso jezdíme autobusem do města. 00:14:01-2

Aha. A důvěřujete těm kupovaným potravinám? 00:14:05-7

Jak kdy. Při nákupu se dívám většinou na výrobce a na datum spotřeby, ale jsem toho názoru, že domácí je domácí a stojí to za tu chvíli práce. Proto někdy upeču i rohlíky a chleba. 00:14:20-8

Hm. A... Kupujete třeba i nějakou zeleninu a ovoce? 00:14:30-8

Ehm, jedinež, pokud nemám svou. V zimních měsících. V omezeném množství. Na podzim kupujeme od soukromého zemědělce cibuli a brambory na uskladnění. 00:14:40-0

Uhm. A jak často asi tak chodíte na nákup potravin? 00:14:47-3

Tak potraviny nakupuju podle potřeby a hlavně stavu peněženky. 00:14:52-7

Uhm. 00:14:52-7

Nemáme velké důchody, takže si musím promýšlet, co je nutné koupit, a bez čeho se obejdeme. 00:14:58-7

Tomu rozumím. A Vy, ehm, osobně nakupujete radši v supermarketech, nebo jdete radši do nějakých menších specializovaných obchodů? 00:15:09-1

Vzhledem k tomu, že nemáme auto, a k takovému většímu nákupu si musím zaplatit souseda s autem, tak se mi vyplatí zajet jednou za čas, ehm, když jsou nějaké potraviny v akci, do města. Nemáme tady v obci ani žádné papírnictví, ani železářství, takže když potřebujeme něco na zahradu, nakupujeme to tam, a nebo tu věc, kterou potřebuji, objednáme z internetu. 00:15:33-1

Uhm. A kolik podle Vás, byste si tipla, že ušetříte na nákupech tím, že si ty některé potraviny

právě vypěstujete? Dokázala byste to takhle odhadnout? [00:15:45-5](#)

No, to odhadnout nedovedu, ale pro nás jako důchodce je to určitě dost. [00:15:51-1](#)

Hm. Teď se dostáváme k otázkám týkajících se, ehm, Vašeho zájmu o ekologii. Vy osobně se nějak zajímáte o ochranu životního prostředí? Angažujete se nějak? [00:16:04-1](#)

Tak samozřejmě třídím odpad a chovám se k přírodě s láskou. [00:16:08-0](#)

Uhm. A když jsme u toho třídění toho odpadu, tak co všechno Vy třídíte? [00:16:15-8](#)

Plasty, papír, sklo barevný a čirý, a oděvy. [00:16:21-4](#)

Uhm. A s tím odpadem, který Vám vznikne na zahrádce, s tím nakládáte jak? Třídíte ho nějak také, spalujete, kompostujete? To jste vlastně říkala, že máte ty kompostéry... [00:16:32-6](#)

Ano, přesně tak. Zbytky, plevel a trávu kompostujeme v kompostérech, jinak odpad jako petláhve skladuji v pytlí a pak najednou je odvezeme do kontejneru. [00:16:42-5](#)

Uhm. A dokázala byste třeba říci, v čem je to zahrádkaření ekologicky příznivé? [00:16:49-7](#)

No, ve svém životě člověk do sebe dostane spoustu jedů a jejich odbourávání je složité a zdouhavé, proto si myslím, že výpěstky ze zahrádky jsou o sto procent lepší, protože vím, co jsem té rostlině dala. A pak je podle mě ještě dobré, že tolik nezatěžujeme přírodu dopravou. [00:17:04-4](#)

Uhm. Dobře. Teď se dostáváme teda k otázkám o stravování. Vy pociťujete, ehm, nějaký rozdíl mezi těmi potravinami, které si sama vypěstujete, a těmi, které jsou v dostání v supermarketech? V čem je podle Vás ten rozdíl? [00:17:24-2](#)

Tak samozřejmě to pociťuji. Kdo vyrábí produkty ve velkém a zásobuje supermarkety, musí dodržet i určité jejich požadavky, aby ovoce a zelenina vypadaly krásně a dlouho vydržely a nekazily se. Proto jsou ty produkty většinou ošetřeny chemií. Schválně jsem jednou koupila dvě jablka a nechala je v kuchyni v misce. Ta jablka tam byla dva měsíce beze změny. Moje jablíčka by se už dávno scvrkla. Povrch těch kupovaných jablek byl jako navoskovaný. Dokonce to ani nešlo umýt. Proto mám raději moje jablíčka. Sice mají sem tam flíček, ale jsou chuťově výborné. Totéž je i v zimním období se zeleninou. Ta se dováží z ciziny a bývá trhaná ještě nedozrálá, s tím, že ji před tou dálkovou cestou ošetří zase postřikem, aby než kamion dorazí do cíle, dozrála. Ale pak ta rajčata nemají vůbec žádnou chuť. Holt byznys je byznys ku škodě zákazníka. [00:18:24-1](#)

Uhm. S tím úplně souhlasím. A třeba jak vypadá Váš jídelníček? Převažují v něm třeba potraviny, které si Vy sama vypěstujete? [00:18:33-6](#)

Ehm, ano. Pokud je sezóna, máme svou zeleninu i ovoce. V zimě máme zavařeniny. [00:18:39-1](#)

Uhm. A Vy vyznáváte nějaký způsob stravování jako je třeba vegetariánství, veganství, raw stravování a tak dále? [00:18:47-4](#)

Ne, to rozhodně neuznávám. Myslím, že člověk od pradáva jedl maso, které je pro jeho tělo prospěšné. Žádný extrém není dobrý. 00:18:56-0

Uhm. A pak tu mám poslední dvě otázečky, které se týkají dovolené. Vy, ehm, obvykle trávíte dovolenou kde? 00:19:08-2

Ehm. Tak když jsem pracovala a brala si dovolenou, tak jsme stejně veškeré ty dny trávili na zahrádce a nikam jsme nejezdili. Takže moje dovolená je práce a odpočinek na zahrádce. 00:19:24-2

Aha. A... Takže, ehm, když byste ale třeba odjeli někam... Třeba na tejdén, kdy byste se neměli o tu zahrádku jak postarat, ehm, je někdo, kdo by se Vám o ni postaral? Nebo jak to máte? 00:19:38-7

Tak většinou se nikdo starat nemusí, protože tam opravdu jsme víceméně pořád, ale myslím, že by nebyl problém se domluvit se sousedy. 00:19:46-9

Uhm. Dobře. Tak ode mě je to takhle všechno. Napadá Vás ještě něco, na co jsem se nezeptala, co byste mi chtěla říct? 00:19:54-6

No, asi ne. Děkuji. 00:19:57-3

Dobře, tak já Vám takhle děkuju za rozhovor a tady to vypnu... 00:20:00-7

Respondent: 4

Jméno: Kamila

Věk: 42 let

Vzdělání: VŠ

Povolání: Strategický nákupčí

Typ zahrady: U domu

Doba zahradničení: 8 let

Skupina: 2

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Tak, dobrý den. 00:00:01-8

Dobrý den. 00:00:04-7

Můžeme teda začít s rozhovorem. Na začátek Vás jenom poprosím, abyste mi vlastně odsouhlasila, že víte, že ten rozhovor je nahrávaný, a že Vám to nevadí. 00:00:13-2

Jo, to mi nevadí. 00:00:17-0

Tak. A na začátek se Vám teda představím a řeknu Vám, k čemu tak nějak ten rozhovor bude sloužit. Tak já se jmenuju Barbora Veselá. Jsem studentkou třetího ročníku oboru Sociologie obecná a empirická na Univerzitě Hradec Králové. A tady ten rozhovor slouží vlastně jako podklad pro moji bakalářskou práci. Ehm. Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala Samozásobitelství jako životní styl, takže se právě zabývám lidmi, jako jste Vy, kteří si pěstují vlastní zeleninu a ovoce. Teď bych poprosila teda Vás, jestli byste se mi nějak představila, řekla něco o sobě... 00:01:10-5

Tak je mi čtyřicet dva let, bydlím v Kutné Hoře. Mám vystudovanou vysokou školu a... 00:04:58-9

A třeba kde pracujete? 00:01:23-9

Jsem strategický nákupčí v jedné firmě. 00:01:28-6

Uhm. To je zajímavý. A Vy teda máte nějaké děti, nebo...? 00:01:34-3

Mám dceru, no. 00:01:34-3

Máte dceru. Dobře. Takže přejdeme k tomu... K těm samotným otázkám, co se týkají toho samozásobení. Takže jak dlouho si pěstujete to vlastní ovoce a zeleninu? 00:01:49-3

Tak na vlastní zahradě už osm let a předtím celý život s rodiči, no. 00:01:57-8

Uhm. No. Takže, proč jste se rozhodli pěstovat si vlastní ovoce a zeleninu? 00:02:09-2

Pro nás to byla asi generační záležitost. Celá naše rodina je zemědělsky založená, všechny předchozí generace rodičů z obou stran to dělali a pro mé prarodiče to byl základní způsob obživy. Takže asi proto. 00:02:23-6

Uhm. Takže to nebylo jakoby rozhodnutí ze dne na den třeba? 00:02:28-8

Ne, ne, ne. To bylo prostě... Od dětství jsem tak chtěla žít. 00:02:33-4

A co všechno si pěstujete? 00:02:36-6

No, takže brambory, česnek, cibule, mrkev, petržel, celer, cukety, patisony, červená řepa. Pak různé bylinky, saláty, ředkvičky, kedlubny. Ehm. Rajčata, papriky, okurky, lilky. Pak jahody, maliny, jablka, hrušky, švestky. Těch teda i různé odrůdy. A... Rybíz, ostružiny, borůvky, rebarboru, hroznové víno, špenát, hrášek, fazolky, pórek, čínské zelí... No a potom nějaký okrasný kytky, ale to Vás asi nezajímá. (smích) 00:03:25-3

(smích) Tak a zeptám se, kde to pěstujete? Máte třeba zahrádku u domu, nebo někam docházíte? 00:03:35-5

Máme vlastní zahradu u domu, včetně skleníku. A přísady a některé bylinky a rychlený saláty na jaře a na podzim pěstujeme v zimní zahradě. 00:03:46-0

Aha. A kolik času třeba si tipnete, že tomu pěstování a té péči o zahrádku věnujete? 00:03:56-4

Ehm. Tak v létě tak hodinu, možná dvě hodiny každé pracovní den. O víkendu je to víc, třeba čtyři, pět hodin. A potom ještě někdy nárazově, když je potřeba něco udělat extra, tak potom se to navýší. 00:04:13-4

Uhm. Dobře. A Vy jste třeba zmiňovala, že máte ještě ty okrasné kytky. Tak ty pěstujete... 00:04:23-1

Ty máme taky na zahradě, no. 00:04:26-3

Máte nějakou speciální na to? 00:04:27-4

Jo. 00:04:29-1

Jo. A kdo všechno se na tom pěstování podílí? Jenom Vy, nebo Vám pomáhají třeba i ostatní rodinní příslušníci? 00:04:36-5

Hm. Tak hlavně s rodiči, se strýcem a s přáteli si pomáháme. Vyměňujeme si různé přísady a potom s těžšími pracemi mi pomáhá manžel. A někdy zaúkoluju dceru, aby zalejvala a... Ale je to hlavně moje záležitost, protože u toho relaxuju. 00:04:57-4

Uhm. A mohla byste mi třeba říct, jaká jsou podle Vás pozitiva a negativa, ehm, při tom pěstování si vlastní zeleniny a ovoce? 00:05:07-1

Ehm. Tak jako pozitivum vidím, že to je čerstvý, že většinou konzumuji do několika minut od sklizení. Ehm. Pro mě je to jistota toho, že vím, čím hnojím, čím stříkám a... Hlavně jsem schopná si zajistit vlastní bio stravu, což se mi... Ehm. Jakože hodně ušetřím. Pak je dobrý ten pohyb na čerstvém vzduchu, pro mě je to jako relaxace od té kancelářské práce a díky tomu patřím do komunity lidí, kteří jsou postižení stejnou zálibou, a vím, jak ty plody doopravdy chutnají. 00:05:49-4

Uhm. 00:05:49-4

No. A jako nevýhody vidím, ehm, že ta úroda je nejistá. A trpím přes zimu, když musím si kupovat, ehm, třeba zeleninu z obchodu a vim, jak chutná doopravdy, tak to mně docela vadí. 00:06:05-8

Uhm. A jak zpracováváte ty své výpěstky? Máte je pro svoji vlastní potřebu pouze, nebo je třeba prodáváte, nebo vyměňujete se sousedy? 00:06:14-2

Tak zejména je to pro mou spotřebu. Potom daruji rodině, přátelům a... Potom zavařuju, mražím, suším, nebo to uskladním do sklepa. 00:06:29-7

Hm. A jak to probíhá, když si člověk vlastně chce vypěstovat to svoje ovoce a zeleninu? Mohla byste mi třeba nějak popsat ten proces od zasazení po tu sklizeň? 00:06:43-3

Především to trvá několik let, než člověk přijde na to, které odrůdy v jeho kraji a podnebí jsou nejlepší. Ehm. Od ledna do dubna postupně vysévám semínka zeleniny do skleníku. Po několika týdnech napigíruji, ehm, dále dopěstovávám v zimní zahradě. Ehm. Do skleníků a na záhony vysazují až po zmrzlých, to znamená v druhé půlce května. V té době se vysévá a sadí vše, co jde napřímo do země. Teda kromě česneku, ten se sadí napodzim. A skleník se na jaře musí umýt od nečistot. Ehm. Půda se pak před sázením kypří, rotavátoruje... Na jaře je možné přidat zimní kompost, přihnojit... Pak na podzim se ryje, zapravuje hnůj a kompost. V průběhu sezóny podle škůdců se snažím teda vyvarovat chemickému ošetření, ale někdy to prostě nejde, takže... Ehm. Celý rok sbírám kompost a v létě pleju a zavlažuju. Na podzim je potřeba hlavně hlídat zralost jednotlivých plodů a včas sklízet a správně skladovat, nebo následně zpracovávat, nebo konzumovat. 00:07:55-6

Uhm. A co pro Vás osobně to samozásobitelství znamená? 00:08:04-7

Tak hlavně to jsou kvalitní potraviny, které jsou kdykoliv dostupné pro mě a baví mě to, je to pro mě relax a mám radost ze života. 00:08:15-4

Hm. Ehm. A jak celkově ovlivnilo to pěstování si vlastní zeleniny a ovoce, ehm, Váš život? 00:08:27-1

Já myslím, že jediné pozitivně. 00:08:29-0

Uhm. Tak o tom už jsme tady hovořily, že jo, o těch pozitivěch. A jaké jsou třeba Vaše plány a vyhlídky do budoucna, co se toho pěstování týče? 00:08:38-5

Tak zatím bych chtěla udržet si všechny ty druhy, co se pěstují a velikost mé zahrady. A... Protože v případě krize je to pro nás záložní zdroj obživy. 00:08:53-0

Uhm. A proč byste třeba ostatním doporučila, aby si začali pěstovat vlastní zeleninu? 00:09:01-5

To se těžko vysvětluje. Chce si to prostě zažít no. Když sníte čerstvě utržené rajče, tak pochopíte jeho skutečnou chuť. Na druhou stranu nemá smysl dělat to, ehm, co Vás nebaví, a nutit se do toho. Je to jako zpívání. Ne všichni budou operní pěvci, ale pokud, ehm, to Váš život obohatí jako mě, tak jděte do toho, no. Váš život bude mít, když to tak řeknu, nový rozměr. 00:09:25-3

Uhm. A myslíte si, že zahrádkaření nějak ovlivňuje i Váš sociální život? Vy jste říkala vlastně, že jste členkou nějaký tý komunity, máte třeba i nějaký přátele, s kterými jste se právě seznámila jako díky tomu zahradničení, nebo něco takového? 00:09:44-3

No, tak jak jsem říkala, ehm, pocházím z rodiny, kde se tahle vlastnost dědí, a lidé se potom najdou vzájemně sami. Je to jako každý jiný koníček. A tím, že nejsem součástí zahrádkářské kolonie, tak sdílím všechno jenom s rodinou, sousedy a s okolím no... 00:10:04-6

Uhm. A, ehm, ovlivňuje to pěstování si vlastní zeleniny a ovoce nějak Váš rodinný rozpočet? 00:10:15-3

No, já myslím, že rozhodně ušetřím. 00:10:16-5

Uhm. A Vy teda jste říkala, že máte dceru. A snažíte se ji teda nějak zapojit do těch prací na zahradě? A proč třeba? Myslíte si, že to pro ni má třeba nějaký přínos? 00:10:29-0

Hm. Jo, tak jako snažím se, ale jen tak jako jemně, aby stíhala školu, a hlavně ji do toho nechci nutit. Pokud jí to bude bavit, tak cestu si k tomu najde. Ehm. 00:10:48-2

Dobře. A co... Ted'kon přejdeme vlastně k otázkám, který se týkaj postoje k technice a jejímu užívání. Vy osobně používáte třeba nějaké stroje, nástroje, které Vám tu práci na zahradě usnadňují? A dovede si třeba tu práci na zahradě představit bez nich? 00:11:09-4

Hm. Tak hlavně máme hodně nástrojů od značky Fiskars. Rýče, nůžky na stromy, sekery. Ehm. Jsou fakt skvělý, maj skvělou ergonomií. Prostě se dobře drží u toho, nejsou z toho mozoly tolik a... Potom samozřejmě standardní motyky, na jaře rotavátor na rozmělnění půdy. A na trávníky máme samozřejmě sekačky. Standardní. A potom strunový a ještě ty elektrický nůžky. A ještě co máme, tak je elektrický plašič na krtky. 00:11:46-4

Uhm. A používáte třeba nějaký hnojiva? 00:11:54-3

Především používáme vlastní kompost. Občas koupený kravský hnůj. Ehm. A výluh z kuřinců. 00:12:00-1

Hm. A... Víte třeba o nějakých vychytávkách, o nějakých přístrojích, který někteří lidé jakoby při tom pěstování užívají, a které Vám osobně by přišly třeba naprosto zbytečné? 00:12:15-2

Tak to mě teď nic konkrétního nenapadá. 00:12:22-0

Uhm. Dobře. Ted'kon mě tady někam ujely otázky. (smích) Moment. S mým notebookem to je fakt paráda. Tak. A ted' se dostáváme teda k nakupování. Jaké potraviny Vy osobně nakupujete? 00:12:52-6

Jo. Tak pokud to jde, tak tuzemský. Ehm. Když to musí teda být zahraniční, tak si vždy

ověřím původ. A raději si připlatím za kvalitu, no. 00:13:10-1

Uhm. A důvěřujete těm kupovaným potravinám? 00:13:15-3

No... Jo, ale jak se říká, důvěřuj, ale prověřuj. Takže si většinu kontroluju. Největší problém může být u masa a mléka. 00:13:24-5

Hm. A kupujete třeba i nějakou tu zeleninu a ovoce? 00:13:29-5

Ehm. Přes léto vůbec. A v zimě to už musíme. Takže čerstvý papriky, rajčata, okurky a exotické ovoce, no. 00:13:40-3

Uhm. A jak často byste přibližně řekla, že chodíte na nákup potravin? 00:13:47-6

Hm. V pracovní dny každý den. A o víkendu většinou jenom v sobotu ráno. 00:13:52-6

A Vy třeba osobně nakupujete raději v supermarketech, nebo ve specializovaných menších obchodech? 00:13:59-5

Já mám radši, ehm, malý obchůdky. A pokud mají výběr. Bohužel pracovní shon mě nutí k supermarketům, protože můj oblíbený obchod má otevřeno do šesti hodin a já se vracím domů až po šestý. 00:14:13-7

Uhm. A kolik byste si třeba... Vy jste říkala, že ušetříte tím, že si pěstujete vlastní potraviny. Tipla byste si, kolik asi tak ušetříte na nákupech tím, že si ty potraviny doma vypěstujete? 00:14:28-8

Tak to vůbec netuším. To jsem nepočítala. 00:14:30-7

Uhm. A teď se dostáváme vlastně k otázkám, které se týkají Vašeho zájmu o ekologii. Zajímáte se nějak o ochranu životního prostředí? Angažujete se nějak? 00:14:40-5

Tak jako zajímám se, třídím, ale nějak aktivněji se neangažuji. 00:14:46-7

Uhm. Takže jste říkala, že třídíte odpad, ehm, co všechno třídíte? A vlastně jak je k tomu podle Vás důvod třídít? 00:14:55-0

Hm. Tak třídíme plasty, papír, textil, kov a ostatní, co nemůžeme vytřídit, tak dáváme na recyklační dvůr. Pro mě je to životní styl. Prostě jsem součást přírody a vážím si toho, kde žiju, a jaká tady ta příroda je. A chci ji takovou zachovat. Navíc mám vlastní studnu a půdu, a od jejich kvality se mi odvíjí můj vlastní život, takže... 00:15:21-1

Jo. A jak třeba nakládáte s odpadem, který Vám vznikne na zahradě? Třídíte ho taky, nebo ho nějak spalujete, kompostujete? 00:15:29-9

Hm. Nejvíce kompostuju, pak ještě štěpkuji a jak jsem říkala, pokud nemůžu použít, tak vozím na recyklační dvůr. 00:15:37-3

Uhm. A dokázala byste třeba říci, v čem je podle Vás zahrádkaření ekologicky příznivé? 00:15:43-2

Tak zajišťuje to více zeleně. Souvisí to například se včelami, hmyzem, ptactvem... Ehm. Pravidelný obdělávání a zavlažování udržuje, jak bych to řekla, biorytmus krajiny a udržuje vláhu. Když si vezmete prostě čistý trávník a beton, ten tu vodu pošle pouze dál. 00:16:09-5

A co se týká stravování, tak pociťujete nějaký rozdíl mezi potravinami, které si vypěstujete teda, a těmi, které jsou k dostání v supermarketech? V čem teda je podle Vás rozdíl? 00:16:24-3

Tak ty, co si vypěstuju, tak jsou rozhodně chutnější a líbí se mi, že jsou čerstvé. 00:16:29-3

Uhm. A co Váš jídelníček? Obsahuje třeba převážně jako potraviny Vámi vypěstované? 00:16:37-0

Ehm. Jo. Nejvíc užívám vlastních potravin a dokupuju hlavně mléčný výrobky, maso, mouky... A to exotické ovoce a koření. 00:16:49-1

Uhm. A, ehm, vyznáváte třeba nějaký způsob stravování, jako je veganství nebo vegetariánství? 00:16:56-0

Ne, to vůbec. Pro mě to je nepřirozený. Vyrostla jsem jinak, vždy se u nás chovali prasata, králíci, slepice, kačeny, krůty. Ehm. Čerstvá zelenina mě ale nabíjí nejvíce a dodává energii. 00:17:08-5

A co se týká dovolené, tak kde obvykle trávíte dovolenou? 00:17:13-8

Ehm. Většinou si dovolenou rozdělíme na část mimo domov, většinou ji trávíme v zahraničí, a potom nějakou dobu si necháme po příjezdu z dovolené na aklimatizaci. 00:17:27-3

Hm. A když třeba odjedete na tu dovolenou, tak kdo se Vám o tu zahrádku stará? 00:17:30-4

Ehm. Většinou rodiče. A když potom potřebují oni, tak se zase mi staráme o jejich zahradu. 00:17:38-3

Hm. Dobře. Tak ode mě je to takhle všechno asi. Máte Vy třeba ještě něco, co byste mi chtěla jakoby říct k tomu tématu, co by Vás napadlo? 00:17:46-0

Hm. Asi ne. 00:17:47-1

Dobře. Tak já Vám děkuju za rozhovor. A... 00:17:51-8

Taky děkuju. 00:17:52-2

Respondent: 5

Jméno: Lenka

Věk: 49 let

Vzdělání: VŠ

Povolání: Správkyň pohledávek

Typ zahrady: V kolonii

Doba zahradničení: 21 let

Skupina: 2

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Tak, dobrý den. 00:00:02-6

Dobrý den. 00:00:02-6

Já Vás pro začátek poprosím, abyste mi tady teď řekla, že souhlasíte s tím, že ten náš rozhovor je nahráváný. 00:00:13-2

Jo, souhlasím. 00:00:14-8

A pro začátek se Vám tedy představím a objasním, k čemu ten rozhovor bude sloužit. Ehm. Jmenuji se Barbora Veselá a jsem studentkou třetího ročníku oboru Sociologie obecná a empirická na Univerzitě Hradec Králové. A tady ten rozhovor vlastně bude sloužit jako podklad pro mou bakalářskou práci. Ehm. Tématem té mé bakalářské práce je Samozásobitelství jako životní styl. Takže se vlastně zabývám právě lidmi, jako jste Vy, kteří si pěstují vlastní zeleninu a ovoce, ať už třeba na zahrádce nebo na balkoně. A teď bych teda poprosila Vás, jestli byste se mi nějak představila a řekla něco o sobě. 00:01:02-6

Takže je mi čtyřicet devět let, bydlím v Kutný Hoře. Pracuji jako správkyň pohledávek a mám vystudovanou vysokou školu. A mám dvě děti. 00:01:19-5

Uhm. Ehm. Jak dlouho si vlastně pěstujete svoje ovoce a zeleninu? 00:01:25-1

Ehm. Už to bude asi dvacet jedna let a pouze jako jenom dozásobením. Není to žádný primární zdroj obživy pro mě. 00:01:36-1

Uhm. A proč jste se vlastně rozhodla, co Vás vedlo k tomu pěstovat si vlastní ovoce a zeleninu? 00:01:41-6

No, líbí se mi to, mít prostě vlastní zahrádku, a že mám ovoce po ruce. Je to příjemnej relax pro mě. 00:01:51-7

Uhm. A bylo to, ehm, rozhodnutí ze dne na den, nebo jste o tom nějak delší dobu uvažovala? 00:01:59-1

Hm. Tak jelikož pěstovali vždycky i moji rodiče, tak to bylo asi vždycky mým snem. 00:02:06-6

Uhm. A co všechno si pěstujete? 00:02:10-4

No, nejvíce nějaký malý ovoce, jako jabka, třešně, meruňky, hrozny, maliny, ostružiny,

jahody. A pak ze zeleniny rajčata, okurky, ředkvičky, kopr a petržel. 00:02:28-7

Uhm. A... Vy teda jste říkala, že máte vlastní zahrádku. Tu máte, ehm, u baráčku nebo někde v kolonii? 00:02:45-5

Mám v kolonii, no, zahrádkářský. 00:02:49-2

Uhm. A... Ehm. Kolik času věnujete tomu pěstování a té péči o tu zahrádku? 00:02:56-8

To nevím. Teď už míň, moc na to nemám čas. Řekla bych, že tak pět, šest hodin týdně se tam snad ukážu, no. 00:03:09-5

A kdo všechno se na tom pěstování podílí? Jenom Vy, nebo i jiní rodinní příslušníci? 00:03:14-4

Jen já. Mně už nikdo pomáhat nechce. (smích) 00:03:19-3

(smích) A proč? 00:03:19-3

Nevím, tak děti už jsou větší a... Je to prostě moje záležitost. 00:03:23-8

A jaká jsou podle Vás pozitiva a negativa při tom zahradničení, při tom pěstování si těch vlastních, ehm, vlastních potravin? 00:03:33-1

Tak hlavně to, že mám ovoce na dosah. Víím, že to je bez chemie. Ehm. Můžu si to sama konzervovat, zavařovat a hlavně je to daleko chutnější než z obchodních řetězců. No a nic negativního mě teď nenapadá. 00:03:47-1

Uhm. A Vy jste teda říkala, že to nějak zavařujete a tak. A zpracováváte nějak ještě jinak ty svoje výpěstky? A máte je pouze teda pro svoji vlastní potřebu, nebo je třeba i prodáváte, nebo někde vyměníte se sousedy? 00:04:02-2

No. Pouze vlastní spotřeba, přímá. Buď to sníme, nebo usušíme, a jak jsem říkala, zavaříme. 00:04:11-7

Uhm. Ehm. A jak to vlastně probíhá, když si člověk chce vypěstovat to vlastní ovoce a zeleninu? Jak vypadá ten proces toho pěstování od zasazení po tu sklizeň? 00:04:24-2

Hm. Tak nejdřív si vždycky připravím půdu, pohnojím, pokompostuju. Ehm. Pak zasejeme, nebo zasázíme to, co chceme pěstovat. Potom to přesadím. No a průběžně se zbavuju plevelu, a když mám nějaký strom, tak ho musím zařezávat. 00:04:48-5

Uhm. A co pro Vás osobně znamená to samozásobitelství, to zahrádkaření? 00:04:55-3

Tak hlavně je to určitá forma relaxace pro mě a je to příležitost, kdy můžu trávit čas venku. 00:05:05-0

Hm. A jak celkově vlastně ovlivnilo, ehm, to samozásobení Váš život? 00:05:15-2

Já bych řekla, že jedinečně pozitivně. 00:05:16-9

Hm. Mohla byste být třeba nějak konkrétnější? 00:05:24-3

No... Nevím, prostě mi to víc chutná, no. (smích) Když si to vypěstuju sama. A... Mám z toho dobrý pocit prostě. 00:05:38-4

(smích) A jaké jsou Vaše plány a vyhlídky do budoucna, co se toho pěstování týče? 00:05:43-2

No, asi bych potřebovala zmenšit tu zahrádku, nebo přestěhovat se do nějaký jiný, protože už je to na mě moc veliký, a je to rok od roku znát, že když mi nikdo nepomůže, tak nedokážu zvládat celou tu zahrádku. 00:06:00-9

Uhm. A proč byste třeba ostatním doporučila, aby si začali pěstovat vlastní zeleninu a ovoce? 00:06:11-9

Tak hlavně proto, že ovoce a zelenina jsou chutnější, když si je vypěstujete sama. 00:06:26-7

A myslíte si, že zahrádkaření nějak ovlivňuje třeba Váš sociální život? Máte například nějaké přátele, s kterými jste se seznámila právě díky této činnosti? Nebo jste třeba členem nějaké komunity, která se tím zabývá? 00:06:40-6

Ehm. Tak jsem členem zahrádkářského svazu, ale vzhledem k dalšímu vytížení jenom pouze pasivním, nějak se aktivně neangažuju. A znám se akorát se sousedními, ehm, se sousedy, co maj zahrádku vedle. 00:06:58-9

Uhm. A ovlivňuje to pěstování si vlastní zeleniny a ovoce nějak Váš rodinný rozpočet? 00:07:06-7

Moc ne. To, co ušetříme na, třeba například na nákupu zavařenin, tak to většinou projedu, ehm, ve spotřebě elektrický energie. 00:07:17-8

Uhm. Jasně. A pokud... Vy jste teda říkala, že máte nějaké děti, ehm, snažíte se nějak zapojit do těch prací na zahrádce? A proč? Jaký to třeba podle Vás má přínos pro ně? 00:07:34-2

No, teď už ne. Když byly děti menší, tak mi pomáhaly. Ehm. I proto se dnes v sortimentu ovoce a zeleniny orientují a poznají okurky od brambor. (smích) Dnes je ale jako skoro dospělé nezapojím. Nebaví je to a nepovažují to za smysluplně strávený čas. Ehm. Ale pokud to bude v mých silách, tak já se zahrádky nevzdám. 00:07:55-8

Uhm. Teď se dostáváme k otázkám, které se zabývají postojem k technice a jejímu užívání. Vy osobně používáte nějaké přístroje, nástroje, které by Vám tu práci na zahradě usnadňovaly? A dovedla byste si třeba tu práci na zahradě představit i bez nich? 00:08:13-2

Tak používám pouze ruční nářadí a navíc teda sekačku na trávu, ale jako kdybych to měla dělat úplně bez nářadí, tak to si nedokážu představit hrabat tam rukama v hlíně a tak. (smích) 00:08:24-1

To samozřejmě ne, no. (smích) A používáte třeba nějaká hnojiva? 00:08:28-6

Ehm. Pouze organická. Jednou ročně potom koňskej hnůj a dělám teda kompost, no. 00:08:35-0

Uhm. A víte třeba o nějakých vychytávkách, o nějakých přístrojích, které vlastně někteří lidé při tom pěstování užívají, a které by Vám osobně připadaly naprosto zbytečné? 00:08:47-7

Hm. Ne, to mě nic nenapadá. 00:08:50-5

Dobře. A teď se teda dostáváme k otázkám, které se týkají nakupování. Jaké potraviny Vy osobně nakupujete? 00:09:00-9

No, tak nakupuju všechny druhy, kromě uzenin a tučných potravin. 00:09:05-7

Uhm. A důvěřujete těm kupovaným potravinám? 00:09:10-2

No, jo, ale většinou si to překontroluju a vybírám podle složení. 00:09:14-7

Uhm. A kupujete třeba i nějakou zeleninu a ovoce? 00:09:19-8

Jo. To, co si vypěstuju, tak to většinou nestačí, no. 00:09:22-3

A jak často, ehm, chodíte na ten nákup těch potravin? 00:09:26-2

No, přibližně jednou za deset dní. 00:09:35-8

Aha. A to mi přijde docela málo teda. To jako jste jedna z mála, co tam chodí tak málo. 00:09:38-0

Já radši udělám velkej nákup a vydrží mi to na dýl. 00:09:40-3

Uhm. A nakupujete teda radši v supermarketech, nebo ve specializovaných menších obchodech? 00:09:46-8

Mám radši menší obchody. Ty supermarkety mě děsí. 00:09:50-9

Uhm. Kolik podle Vás ušetříte na nákupech tím, že si některé potraviny vypěstujete doma? 00:09:58-8

Hm. Já bych řekla, že moc ne. 00:10:01-7

Ehm. Tak teď se dostáváme k Vašemu zájmu o ekologii. Zajímáte se nějak o ochranu životního prostředí? Angažujete se nějak? 00:10:12-0

Ehm. No tak zajímám. Jezdím na vícedenní závody v orientačním běhu, a jakmile skončí, tak chodím s pytlím a sbírám v lese odpadky. No a pak nadávám na to, že... Na ty, co je tam pohazují, že jsou nevychovaný a udělají to znova, aniž by o tom nějak uvažovali. 00:10:29-5

Hm. A Vy teda třídíte odpad nějak? A proč, co všechno třídíte a tak... 00:10:35-7

Jo, třídím. Ehm. Protože to snižuje zatížení prostředí. A třídím plasty, papír, sklo bílé a barevné, a pak ještě kovy a baterie. 00:10:49-0

Uhm. A jak třeba nakládáte s odpadem na zahrádce? Třídíte ho také nějak, nebo spalujete ho, kompostujete? [00:10:54-3](#)

Ehm, kompostuju. A pokud se mi to nehodí, tak využívám odvoz rostlinného odpadu. [00:11:00-2](#)

Uhm. A dokázala byste říci, v čem je to zahrádkaření ekologicky příznivé? [00:11:06-5](#)

Ehm. No. Ono si tam vytváří vlastní ekosystém, takže tak... [00:11:12-6](#)

Hm. Teď se dostáváme k otázkám týkajících se Vašeho stravování. Vy osobně pocítujete rozdíl mezi potravinami, které si vypěstujete, a těmi, které jsou k dostání v supermarketech? V čem je podle Vás rozdíl? [00:11:26-8](#)

Tak, ehm, rozhodně tam ten rozdíl je. Ta chuť a šťavnatost těch plodů se nedá srovnávat. [00:11:33-1](#)

Uhm. A jak třeba vypadá Váš jídelníček? Převažují v něm například potraviny Vámi vypěstované? [00:11:41-0](#)

Pokud zrovna mám, tak jo. Ale jinak jídelníček mám pestrý. Využívám různých bylin na dochucení, mléčné výrobky, luštěniny, masa a hlavně mám ráda ryby. [00:11:55-6](#)

Uhm. A Vy vyznáváte třeba nějaký způsob stravování, který je, ehm, takový jakože, jak se tomu říká, teď si nemůžu vzpomenout. (smích) [00:12:09-5](#)

Výstřední? [00:12:10-8](#)

No, řekněme takový originální. (smích) Netradiční jsem chtěla říct. Jako by bylo třeba veganství nebo něco, nebo raw stravování a tak. [00:12:20-7](#)

Ne, ne, to vůbec. Nevyznávám. To mi nepřipadá úplně jako přirozené. [00:12:25-2](#)

Uhm. A co se týká dovolené, tak tu obvykle trávíte kde? [00:12:31-7](#)

Ehm. Nejvíce právě na těch vícedenních závodech v orientačním běhu. [00:12:34-9](#)

Uhm. A když Vy třeba odjedete na ty závody, ehm, tak kdo se Vám o tu zahrádku postará? [00:12:40-8](#)

Bohužel nikdo. Občas nějaký soused mi to dojde zalít, ale to je tak všechno. [00:12:48-0](#)

Takže děti vůbec prostě se neangažují? [00:12:48-0](#)

Ne. [00:12:49-5](#)

Uhm, dobře. No tak ode mě je to takhle asi vše, jestli Vy nemáte ještě něco třeba, co by Vás napadlo, na co jsem se Vás nezeptala... [00:12:57-7](#)

Ehm, ne. [00:12:59-8](#)

Dobře. Tak já Vám takhle děkuju za rozhovor... 00:13:02-0

Respondent: 6

Jméno: Josef

Věk: 38 let

Vzdělání: VŠ

Povolání: Historik

Typ zahrady: U domu

Doba zahradničení: 6 let

Skupina: 2

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Takže dobrý den. 00:00:02-3

Dobrý den. 00:00:02-3

Na začátek Vás poprosím, abyste mi odsouhlasil, že víte, že se ten rozhovor nahrává, a že Vám to nevadí. 00:00:15-1

No co s tím nadělám. Nevadí mi to, no. (Smích) Souhlasím s tím, nevadí mi to. 00:00:20-6

Takže, pro začátek se Vám představím a objasním Vám, k čemu mi ten rozhovor vlastně bude. Jmenuji se Barbora Veselá a jsem studentkou třetího ročníku oboru Sociologie obecná a empirická na Univerzitě Hradec Králové. Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala Samozásobitelství, takže se zabývám vlastně právě lidmi, kteří si pěstují vlastní zeleninu a ovoce. A právě tady ten rozhovor bude sloužit jako podklad pro tu moji práci. Teď bych poprosila Vás, jestli byste mi řekl něco o sobě? 00:01:07-6

Dobrá. Je mi třicet osm let a pracuji jako historik v muzeu. Bydlím u Kutné Hory, v Malíně. Mám vystudovanou vysokou školu, bakaláře. A jsem ženatý a mám čtyři děti. 00:01:36-9

Uhm. A jak dlouho si pěstujete vlastní potraviny? 00:01:42-2

Tak celkem už to bude asi šest let. Nejprve jsme měli zahrádku v zahrádkářské kolonii nad sídlištěm Šipší a teď už máme teda vlastní zahrádku u domu. 00:01:57-5

Uhm. A proč jste se vlastně rozhodli pěstovat si to vlastní ovoce a zeleninu? Co vás k tomu vedlo? 00:02:03-4

Tak víceméně to bylo jen pro radost a hlavně aby děti viděly, jak ta rostlina vypadá. Ehm. Například aby poznaly rybíz od angreštu a od josty. 00:02:18-2

A třeba... Jestli byste mi vysvětlil, v čem je tam ten rozdíl, protože já to třeba nepoznam asi. (smích) 00:02:25-8

No, tak rybíz a angrešt to je jasný. 00:02:28-5

No tak to chápu, ale třeba ta josta? 00:02:30-4

Josta, tak to je zrovna jak zkříženej právě rybíz s angreštěm. 00:02:34-3

Aha. Dobře. A to, že si budete pěstovat vlastní ovoce a zeleninu, to bylo rozhodnutí ze dne na den, nebo ste o tom nějakou delší dobu předtím uvažovali? 00:02:48-3

No tak to prvotní rozhodnutí bylo ze dne na den, ale... Prostě jsme si řekli, že začneme shánět zahrádku, ale než jsme ji našli, tak to trvalo půl roku, no. 00:02:58-1

Uhm. A co všechno si pěstujete? 00:03:01-2

Tak dříve jsme pěstovali právě v té zahrádkářské kolonii rajčata, papriky, brambory, ehm, růžičkovou kapustu, hrášek, ředkvičky, cibuli a česnek... Plus teda nějaký ovoce pro děti, aby mohly mlsat. A teď, jak jsme se přestěhovali do Malína, tak teda máme rajčata, hrášek, rybíz, právě tu jostu, ehm, brambory. To Vám musím povědět, to je hrozně zajímavý. (smích) Máme čtyři děti, tak jsme pro každý naše dítě zasadili jednu sazenici brambory. Byly hrozně šťastný děti. 00:03:45-5

(smích) 00:03:45-5

Pak ještě máme petržel, pažitku, nějaký bylinky... A co se bude sázet letos, to se ještě uvidí. 00:03:52-2

Uhm. A takže jste říkal, že máte teda svoji zahrádku. 00:03:59-0

U domu teďka, no. 00:03:59-0

U domu. 00:04:02-4

Sme si to tam vybetonovali dvůr a máme z toho zahradu. 00:04:06-0

A kolik času tomu pěstování a té péči o zahrádku asi tak věnujete? 00:04:12-8

To se těžko... To se nedá vyčíslit prostě. Když je chuť a čas, tak se do toho vrhnem. 00:04:20-0

Uhm. (smích) A kdo všechno se na tom pěstování podílí? Jenom Vy, nebo třeba i nějakí další rodinní příslušníci? 00:04:28-0

Nejvíce já s manželkou a bohužel občas i děti se nám na to vrhnou a... 00:04:35-4

A jaká jsou třeba podle Vás pozitiva a negativa při tom pěstování si vlastních potravin? 00:04:39-7

Tak jako pozitivum vidím, že to je prostě čerstvé a vim, co pěstuju, vim, co tam dávám za... nebo spíš nedávám za chemikálie. A jako negativa, no... Děti se na to vrhnou a všechno sežerou ještě, než to je uzrálý. 00:04:56-6

(smích) Uhm. A jak zpracováváte ty svoje výpěstky? Máte je třeba jenom pro svoji vlastní potřebu, nebo je třeba někdy prodáte, nebo vyměňujete se sousedy? 00:05:05-4

No, většinou jen pro děti. Málokdy se stane, že by zbylo něco na nás. (smích) 00:05:12-0

(smích) A jak to, ehm, třeba probíhá, když si člověk chce vypěstovat to vlastní ovoce

a zeleninu? Popsal byste mi nějak jakoby ten proces? 00:05:22-4

No, tak klasicky... Musíme si určit právě tu plochu, pak ji nějak, ehm, připravit půdu, pak zasejeme. Snažíme se udržovat to v dobrým stavu, aby tam nebyl plevel, a pak to nějak vyroste a můžeme to sníst. Teda děti to můžou sníst. 00:05:48-8

A co pro Vás osobně třeba to zahrádkaření právě znamená? 00:05:53-2

Hm. Je to jakýsi zvelebení našeho domova. 00:05:58-4

Uhm. A, ehm, jak třeba celkově ovlivnilo to pěstování si vlastních potravin Váš život? 00:06:07-1

Hehe. Jelikož máme velmi malou zahrádku, tudíž máme i velmi malé výsledky a z toho vyplývá, že to nemá víceméně žádný vliv pro náš život. Je to vlastně jen pro radost a relaxaci. 00:06:23-7

Uhm. A jaké jsou Vaše plány a vyhlídky do budoucna, co se toho pěstování týče? 00:06:32-8

Ehm. No, tak chtěl bych začít pěstovat bílou a černou moruši. 00:06:38-4

A to je co? 00:06:40-2

Ehm, takový hrozně chutný ovoce. 00:06:43-5

Aha. A proč byste třeba ostatním doporučil, aby si začali pěstovat svoji zeleninu a ovoce? 00:06:53-9

No, já bych se o to asi nepokoušel, protože rozumný si pěstují, ale blbce nepřesvědčíte. 00:06:59-2

(smích) Aha, to je pěkný. A myslíte si třeba, že to zahrádkaření nějak ovlivňuje i Váš sociální život? Máte třeba nějaké přátele, s kterými jste se seznámili právě díky této činnosti? Nebo jste třeba členem nějaké komunity, která se tím zahrádkařením zabývá? 00:07:18-6

Hm. Tak účastním se diskuzí s panem Abrahámem, což je místní velkopěstitel, co prodává svoji zeleninu a trzích třeba v Kutný Hoře, v Kolíně nebo v Čáslavi. Je to hrozně veselý pán a já jsem od něj bral dříve česnek. Jinak žádné nové přátele jsem díky tomu nezískal. 00:07:36-3

Uhm. A, ehm, ovlivňuje třeba to pěstování si vlastní zeleniny a ovocei nějak Váš rodinný rozpočet? 00:07:43-9

Ehm, myslím, že ne, že by to bylo nějak výhodný pro nás. Kolikrát ještě musíme jako doplácet na to, že to máme, v tom našem malým množství. 00:07:55-9

Ehm. A co se týče teda těch Vašich dětí, Vy se snažíte je nějak zapojit do prací na zahrádce? A proč? Má to podle Vás pro ně nějaký třeba přínos? 00:08:04-1

No. (smích) Tak to se ani nemusím snažit je zapojovat, oni se zapojují samy bez vyzvání.

Hlavně když se má sklízet, takže... Ehm. Ráno vstanou a vezmou si gumáky a bez vyčištění zubů jdou rovnou sklízet hrášek nebo rajčata. A ne, aby to dávaly někam do košů, ale rovnou do pusu. 00:08:32-9

A (smích) teď se teda dostáváme k postoji k technice a jejímu užívání. Vy osobně používáte třeba nějaký, ehm, nástroje, který Vám tu práci na zahradě usnadňuje? A dovedl byste si třeba tu práci bez nich na tý zahrádce představit? 00:08:47-2

Tak používám rýč, hrábě, konev... (smích) klasicky asi no. Nůž, provázek, nějaký klacíky. 00:08:57-8

(smích) A používáte třeba nějaká hnojiva? 00:09:01-2

Ne, vůbec nic. 00:09:02-1

A, ehm, napadá Vás třeba, ehm, víte o nějakých vychytávkách, o nějakých přístrojích, které, ehm, lidé při pěstování užívají, a které Vám osobně by připadaly naprosto zbytečné? 00:09:14-4

No. (smích) Všechny ty kraviny, co maj sousedi, který pěstují mimořádně kvalitní trávnik. 00:09:20-8

(smích) Dobře. A co se nakupování týče, jaké potraviny Vy kupujete? 00:09:26-2

Úplně všechny. 00:09:27-8

Uhm. (smích) A důvěřujete těm potravinám, co si... jakoby kupovaným? 00:09:31-8

Hm. Jo, ale jen těm, co si prověříme. 00:09:36-1

Uhm. A, ehm, kupujete třeba i nějakou zeleninu a ovoce? 00:09:41-6

Ehm, jo, kupujeme všechno. My právě jak to máme malý, tak si tam toho moc nevypěstujem a většinou se snažíme právě vybírat od pěstitelů. Jako například právě od toho pana Abraháma, nebo třeba farma Jambos, která sídlí v Čáslavi. 00:10:02-1

Uhm. A jak často Vy nakupujete potraviny asi tak? 00:10:05-7

No, hned jak dojdou, tak prostě musíme nakoupit. 00:10:09-0

No, to je asi tak přibližně jak často? 00:10:12-4

Nevim, tak třikrát do týdne. 00:10:15-8

Hm. A nakupujete teda, jste říkal, v těch specializovaných menších obchodech, nebo zajdete rád i do supermarketu? 00:10:25-9

No, tak já osobně mám rád menší obchůdky, ale supermarketům se v dnešní době nedá vyhnout a my preferujeme Lidl. 00:10:33-5

Uhm. A kolik podle Vás třeba ušetříte na nákupech tím, že si některé potraviny vypěstujete doma? [00:10:42-0](#)

No, jak jsem říkal. Nic spíš neušetříme, protože musíme ještě to pěstování dotovat. [00:10:50-1](#)

Uhm. A teď se teda dostáváme k Vašemu zájmu o ekologii. Zajímate se nějak o ochranu toho životního prostředí? Angažujete se nějak? [00:10:59-2](#)

Jo, tak zajímám se a, ehm, účastním se většinou takovýho... Na takovym portálu "uklid'me Česko". [00:11:15-2](#)

Uhm. A co to je "uklid'me Česko"? [00:11:18-5](#)

To jsou takový celorepublikový akce, kdy je to právě na webových stránkách uklid'me Česko. cz a tam si můžete vybrat akci, kde se sejdou právě nadšenci do ekologie a prostě se jde. Buď je to jen tak, nebo ku příležitosti nějaký jiný kulturní akce, a jde se uklízet. Třeba teď bude probíhat, ehm, v Kolíně ke dni Země. Bude probíhat právě úklid. [00:11:49-6](#)

A Vy osobně teda třídíte odpad? A co všechno třídíte? [00:11:54-3](#)

Hm. No, třídíme všechno, co jde. Papír, plasty, sklo, elektro, kartony, kovy. [00:12:02-1](#)

Uhm. A jak Vy nakládáte s tím odpadem na zahrádce? Třídíte ho nějak, spalujete ho, nebo kompostujete? [00:12:08-1](#)

No, tak odpadu máme úplně minimálně, takže co jde, tak dáme na sběrný dvůr, popřípadě svoz zeleného odpadu, ale plánujeme kompostér a bio popelnici. [00:12:20-9](#)

Uhm. A dokázal byste třeba říct, v čem je zahrádkaření ekologicky příznivé? [00:12:28-5](#)

No, takže... Cokoliv zeleného produkuje kyslík, no. Cokoliv se nemusí převážet, neprodukuje oxid uhličitý a další... A cokoliv zeleného zadržuje v půdě vodu, tak to jsou asi ty přínosy hlavní. [00:12:42-5](#)

A co se stravování týče, Vy osobně pociťujete nějaký rozdíl mezi potravinami, které si vypěstujete, a těmi, které jsou k dostání v supermarketech? V čem je podle Vás třeba ten rozdíl? [00:12:53-5](#)

Tak ten rozdíl tam je rozhodně markantní. Ehm, hlavně v chuti, vůni, trvanlivosti a šťavnatosti toho ovoce. [00:13:03-3](#)

Uhm. A jak vypadá Váš jídelníček? Co všechno obsahuje? Převažují v něm třeba potraviny Vámi vypěstované? [00:13:12-0](#)

Ne, to rozhodně ne. Na to jich máme málo. To většinou děti rovnou sní. [00:13:17-1](#)

A Vy vyznáváte nějaký způsob stravování, jako je třeba vegetariánství nebo veganství? [00:13:23-6](#)

Ne, to nevyznáváme, ale občas navštěvujeme vegetariánskou restauraci v Kutný Hoře.
00:13:30-5

Uhm. A co se týče dovolené, tak, ehm, kde obvykle trávíte třeba tu dovolenou? 00:13:37-5

Nejčastěji v republice no. Do zahraničí nevyjíždíme. 00:13:43-9

A když na tu dovolenou odjedete, tak je někdo, kdo se Vám o tu zahrádku stará? 00:13:48-9

Ne, ona to většinou nějak zvládne sama. 00:13:51-9

Uhm. A máte třeba ještě něco, co byste mi chtěl říct, na co jsem se Vás ještě nezeptala? Protože ode mě by to takhle bylo asi všechno ty otázky. Něco, co Vás napadá? 00:14:01-7

Tak ještě bych mohl zmínit to, že máme vlastní studnu, takže se snažíme nezálévat z vodovodu. A hlavně chytáme dešťovou vodu. To mi přijde jako dost zásadní věc, protože v těch zahrádkářských koloniích kolem Kutný Hory a tam, kde jsme byli my, tak tam je všude rozvedený městský vodovod a nejsou tam studny a dešťovku tam ani chytat pořádně nejde, no. 00:14:26-5

Uhm. Dobře. Tak ode mě je to teda takhle všechno, tak Vám moc děkuju za rozhovor a... 00:14:33-4

Jo, nemáte za co. Bylo to příjemný s Vámi si tady povídat.

Respondent: 7

Jméno: Michaela

Věk: 30 let

Vzdělání: SŠ

Povolání: dělnice

Typ zahrady: U domu

Doba zahradničení: 10 let

Skupina: 3

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Dobrý den. 00:00:01-3

Dobrý den. 00:00:01-3

Pro začátek Vás poprosím, ehm, abyste mi odsouhlasila, že víte, že ten rozhovor je nahrávaný, a že Vám to nevadí. 00:00:10-7

Jo, nevadí. Souhlasím s tím. 00:00:14-1

Tak. Ehm. Já... Pro začátek se Vám teda představím a vysvětlím Vám, k čemu ten rozhovor bude sloužit. Ehm. Jmenuji se teda Barbora Veselá. Jsem studentkou třetího ročníku oboru sociologie obecná a empirická na Univerzitě Hradec Králové. A tady ten rozhovor bude sloužit jako podklad pro moji bakalářskou práci. Ehm. Tématem té práce je Samozásobitelství jako životní styl, takže se zabývám tedy lidmi, kteří si pěstují právě vlastní zeleninu a ovoce, jako Vy, ať už na zahrádce nebo třeba i na balkoně. Ehm. Teď bych teda poprosila Vás, abyste mi nějak... Abyste mi řekla něco o sobě, abyste se mi nějak představila. Ehm. Kolik Vám je let, co máte vystudované, kde pracujete a tak dále. 00:01:15-2

Takže je mi třicet let. Jsem svobodná. Jsem vyučená prodavačka a pracuji jako dělnice v jedné průmyslové firmě. Bydlím v rodinném domě, v řadovce, ve městě Žďár nad Sázavou. 00:01:38-4

Uhm. Dobře. Takže, ehm, začneme tedy otázkami, které se dotýkají přímo toho samozásobitelství. Jak dlouho Vy si pěstujete vlastní ovoce a zeleninu? 00:01:56-1

Hm. Přibližně deset let. 00:01:59-1

Uhm. A proč jste se rozhodla pro to, pěstovat si svoje vlastní potraviny? Co Vás k tomu vedlo? 00:02:07-1

Tak hlavně to byl zájem o vlastní, chutnější výpěstky. Ale i radost z výsledků vlastní práce. 00:02:13-2

Uhm a bylo to rozhodnutí ze dne na den, nebo jste o tom nějakou delší dobu uvažovala? 00:02:25-2

Ehm. Uvažovala jsem o tom a snila v době, kdy jsem ještě bydlela v paneláku. 00:02:30-4

Uhm. Dobře. A co všechno si teda pěstujete na té zahrádce? 00:02:36-4

No, takže rajčata, papriky, mrkev, saláty, cibuli, česnek, červenou řepu, luštěniny, jahody, maliny, rybíz, angrešt, jostu, kanadské borůvky, pažitku, petržel, bylinky, asijské listové zeleniny, dýně, okurky, cukety, lilky... 00:03:05-4

Aha. To toho máte celkem hodně. Ted'kon jsem chtěla říct, jak jste mluvila o té jostě, že jsem o tom nikdy předtím neslyšela, a ted', co dělám ty rozhovory, tak jí všichni pěstují. (smích) 00:03:14-4

Jo, to je oblíbený. Ono někdo tomu říká prostě jenom jednoduše rybíz, ale... Je to prostě josta. 00:03:21-0

Uhm. A Vy teda pěstujete kde? Máte teda nějakou svojí zahrádku, nebo na balkoně, nebo jak to máte? 00:03:30-0

Ehm. Pěstuju na zahrádce u domu, ale balkonové odrůdy rajčat a čilli papriček mám na balkoně v kýblích. 00:03:39-2

Aha. Ehm. Kolik času tomu pěstování a péči o tu zahradu věnujete, byste si tak tipla? 00:03:49-1

Tak nedokážu to vyčíslit, ale na zahradě jsem každý den, pokud neprší. 00:03:56-7

Uhm. A nevím, pokusila byste se třeba odhadnout, kolik hodin tak za ten den tam strávíte? 00:04:05-9

Okolo tří, čtyř hodin denně. 00:04:08-7

Hm. 00:04:10-9

Takže řekněme dvacet až dvacet pět hodin týdně. 00:04:13-1

A kdo všechno se na tom pěstování podílí? Jenom Vy, nebo třeba i nějakí jiní rodinní příslušníci? 00:04:23-8

Ne, nikdo, jen já. Mně nikdo nepomáhá. Hlavně nemám koho. 00:04:28-0

Jo. Takže Vy teda bydlíte sama, jo? 00:04:30-1

Ano. 00:04:31-6

Dobře. A jaká jsou podle Vás pozitiva a negativa při tom pěstování si vlastní zeleniny? 00:04:39-6

Jako hlavní pozitivum vidím lepší chuť výpěstků, levnější náklady na pořízení a hlavně vím, že nepoužívám žádné chemikálie při pěstování, a vím, co ty rostlině dávám. A negativum je to, že je za tím spousta práce a stále péče. 00:04:58-4

Uhm. A jak vy ty svoje výpěstky zpracováváte? Máte je, ehm, pouze pro svoji vlastní potřebu, nebo je prodáváte, nebo nějak vyměňujete se sousedy? 00:05:14-0

Tak většinou pro vlastní spotřebu. Buď přímo spotřeba, nebo z toho něco uvařím, případně zavažuji, suším mražím. A potom, když si... Když je to nutné, tak porozdávám i v rodině a se sousedy si vyměňujeme jen vzorky na ochutnání. Oni mají taky všeho dost. 00:05:37-9

Uhm. Dobře. A jak to vlastně probíhá, když si člověk chce vypěstovat vlastní ovoce a zeleninu? Popsala byste mi nějak ten proces od toho zasazení po sklizeň? 00:05:51-6

Tak někdy od ledna až března probíhá výsev semínek. Ty se umístí na okenní parapet a nastává hlídání a zalévání. A mezi tím, až sejde sníh, začnou se připravovat záhonky a pak je možné už vysévat některé druhy zeleniny přímo na záhon. V půlce května se vysadí rajčata, papriky, lilky, cukety, okurky, dýně na záhon a zase se hlídají, plejí, zalévají a hnojí. Někdy je nutná ochrana proti slimákům, mšicím nebo houbovým chorobám. V létě se průběžně zalévá, hnojí a sklízí. Na podzim, když začnou rostliny odumírat vlivem chladnějšího počasí, tak se sklídí poslední zelenina, záhony se vyčistí, pohnojí a zryjí. Když jsou záhony dobře zkulturnované, tak stačí pokopat motykou a nemusí se rýt. A kolem listopadu se sází česnek, ozimá cibulka a mrkev. Pak se čeká na jaro. Člověk hledá nová semínka, studuje si zajímavosti o nových odrůdách a plánuje, co zaseje na jaře. 00:07:03-9

Uhm. To bylo vyčerpávající. A co je... Co pro Vás osobně znamená to zahrádkaření nebo to samozásobitelství? 00:07:13-5

Tak hlavně ten pocit uspokojení, když jsou vidět výsledky mé práce. 00:07:18-7

Hm. A ovlivnilo nějak celkově to pěstování si vlastních potravin Váš život? A jak? 00:07:26-4

Tak celkově jsem spokojenější a vyrovnanější, že trávím čas na čerstvém vzduchu. 00:07:34-7

Uhm. A, ehm, máte třeba nějaké plány, vyhlídky do budoucna, co se toho pěstování týče? 00:07:41-6

Ráda bych si tu zahradu zvětšila. 00:07:47-0

Uhm. Dobře. A takže zvětšila. Takže byste chtěla pěstovat ještě nějaký další druhy asi tam zeleniny teda? 00:07:55-8

Ano, přesně tak. 00:07:57-1

Mně přijde, že toho máte docela dost, tak... 00:07:59-0

Hm, zeleniny je spousta. 00:08:00-4

(smích) A proč byste ostatním doporučila, aby si začali pěstovat vlastní zeleninu a ovoce? 00:08:07-5

Tak hlavně lepší chuť, nižší cena než v obchodě a bez... Je to bez chemie. A hlavně se mi líbí ten pohyb na tom čerstvém vzduchu. 00:08:20-2

Uhm. A myslíte třeba, že to zahrádkaření nějak ovlivňuje i Váš sociální život? Máte třeba nějaké přátele, s kterými jste se seznámila právě díky téhle té činnosti, nebo jste třeba členem nějaké komunity, která se tím zahrádkařením zabývá? 00:08:41-7

Hm. Mám třeba pár přátel zahrádkářů a s nimi různě jezdím na zájezdy se zajímavými zahradami, nebo na různé zahradnické veletrhy a výstavy. 00:08:58-7

Uhm. A s těmi jste se tedy setkala až po tom, co jste začala zahrádkářit, jo? 00:09:07-8

Ano. 00:09:07-8

Uhm. A ovlivňuje to pěstování si vlastní zeleniny a ovoce nějak Váš rodinný rozpočet třeba? 00:09:17-9

Myslím, že zisk stále převažuje nad investicemi, tudíž finanční přínos tam určitě je, ale stojí, je za ním ta moje práce. 00:09:27-8

Uhm. Ehm. A Vy teda děti nemáte, ale kdybyste je měla, snažila byste se je třeba zapojit do těch prací na zahradce? A proč? Mělo by to podle Vás pro ně nějaký přínos třeba? 00:09:42-7

Tak určitě bych se snažila, ale rozhodně bych je nenutila, kdyby o to ty děti neměly zájem. A přínos pro ně by byl takovej, že prostě poznají, ehm, všechnu tu práci za tím, než se něčeho dosáhne a hlavně by věděly, jak ty dané rostliny vypadají a... 00:10:03-8

Uhm. A teďkon teda se dostáváme k otázkám, které se týkají Vašeho postoje k technice a jejímu užívání. Vy osobně používáte třeba nějaké stroje, nástroje, které Vám tu práci na zahradě usnadňují? A dovedla byste si třeba tu práci na zahradě nějak představit jako bez nich? 00:10:32-5

Tak jediná technika, kterou používám, je sekačka. Ehm. A uvažuji o kultivátoru na usnadnění práce, ale jinak používám ruční nářadí a práci bez toho si představit nedokážu. 00:10:47-2

A co je to ten kultivátor vlastně? 00:10:48-9

To je takovej multifunkční stroj, kterej umí sekat, kypřit, sázet, sklízet, ehm, a poradí si i se sněhem, tak takovej... 00:11:00-7

Uhm. To zní zajímavě. O tom jsem taky ještě neslyšela. Se dozvídám spoustu nových věcí. A Vy třeba používáte nějaká hnojiva? 00:11:11-3

Ehm, hnojiva používám, ale nejlépe přírodní, hlavně kompost, který mám, potom hnůj, ale i hnojivé přípravky z obchodů. Používám je na jaře, a během sezony. Na podzim pak do záhonů zarývám kompost teda. 00:11:30-0

Uhm. A napadají Vás třeba nějaké vychytávky, nějaké přístroje, které někteří lidé používají při tom zahrádkáření, ale Vám třeba připadají úplně zbytečné? 00:11:45-2

No, nic takového mě nenapadá. 00:11:48-3

Uhm. Dobře. Dostáváme se teďkon k nakupování. Ehm, jaké potraviny Vy osobně nakupujete? 00:11:54-5

Ehm. nakupuji nejraději potraviny českých výrobců. Nejvíc se snažím vybírat přírodní

výrobky, žádné polotovary, ani upravené instantní potraviny s příliš dlouhou trvanlivostí. 00:12:10-5

Uhm. A důvěřujete těm kupovaným potravinám? 00:12:14-9

No, prvně, než něco koupím, tak si o tom přečtu složení na obalu. 00:12:19-1

Uhm. A kupujete třeba i nějakou zeleninu a ovoce? 00:12:27-7

Ehm. Ovoce a zeleninu kupuju, když nemám vlastní a hlavně přes zimu. Nejsem celoročně samozásobená. 00:12:34-7

Uhm. Tak tomu rozumím. A jak často chodíte na nákupy potravin? 00:12:41-3

No, dvakrát, možná třikrát týdně. 00:12:44-2

Uhm. Dobře. A nakupujete radši třeba v supermarketech, nebo v nějakých menších, specializovaných obchodech? 00:12:51-2

Nevidím v tom rozdíl. 00:12:54-0

Aha. 00:12:54-0

Většinou jdu podle ceny. Hlídám si různé letáky, a když mají někde něco levnější v supermarketu, koupím to tam a naopak v těch malých specializovaných obchodech, taky se tam ráda podívám. 00:13:07-4

Uhm. A kolik podle Vás byste si tipla, že ušetříte na nákupech tím, že si některé potraviny vypěstujete sama doma? 00:13:17-6

Odhadem tak čtvrtinu výdajů na jídlo. 00:13:20-7

Uhm. A tak to je docela dost, že jo? To se asi vyplatí celkem? 00:13:25-2

Jo, to je hodně. 00:13:25-4

Ted' teda se dostáváme k Vašemu zájmu o ekologii. Zajímáte se nějak o ochranu toho životního prostředí? Angažujete se nějak, co se tohoto týče? 00:13:36-9

Zajímám se o životní prostředí. Snažím se čistit přírodu od odpadků. 00:13:42-0

Uhm. Dobře. A třídíte nějak odpad? 00:13:49-4

Ano, určitě. Třídím plasty, papír, sklo, textil a bio odpad. 00:13:56-0

Uhm. A jak třeba nakládáte s odpadem na zahrádce? Třídíte ho také nějak, nebo ho spalujete, kompostujete? 00:14:03-0

Na zahrádce většinou všechno kompostuju a pokud to nejde, tak spálím. 00:14:09-4

Uhm. Dobře. A dokázala byste třeba říci, v čem je to zahrádkaření ekologicky příznivé?
00:14:19-4

Ehm. Tak asi že na plochách, kde by byla jinak jen tráva, jsou kulturní plodiny a vylepšuje to stav země. 00:14:30-3

Uhm. V čem si myslíte, že to vylepšuje ten stav země? 00:14:36-6

No, tak vždycky to přináší větší užitek, když z toho máme nějaký ty plody, než když tam je jenom ta tráva prostě. 00:14:53-1

Ehm. Co se týká stravování, tak Vy třeba pociťujete nějak rozdíl mezi potravinami, které si vypěstujete a mezi těmi, které jsou k dostání v supermarketech? A v čem třeba vidíte ten rozdíl? 00:15:05-9

Tak rozhodně tam ten rozdíl je znatelný. Ty moje domácí výpěstky mají lepší chuť a kvalitu. Jsou šťavnatější. 00:15:15-9

Dobře. A jak vypadá třeba Váš jídelníček? Převažují v něm třeba potraviny, které si Vy vypěstujete? 00:15:23-4

Rozhodně pokud mám, tak využívám toho, co si sama vypěstuju. 00:15:30-0

Uhm. A vyznáváte třeba nějaký způsob stravování jako je vegetariánství nebo veganství?
00:15:39-8

Ehm. Sama ne, nejsem účastníkem žádného tohoto trendu, ale neodsuzuji lidi, kteří se tím řídí. 00:15:51-1

Uhm. A když se ještě vrátíme k tomu jídelníčku, teď mě tak napadá, jak jsme se bavily... Jak jsem se Vás ptala, jak vypadá Váš jídelníček, co třeba jako nejčastěji jíte? 00:16:11-9

Tak nejčastěji asi brambory, rýži, maso, zeleninu, ovoce, jogurty. 00:16:18-2

Uhm. Dobře. A když třeba jedete někam na dovolenou, ehm, kam obvykle tak jezdíte?
00:16:27-5

No tak hlavně podle peněz. Snažím se aspoň jednou ročně do zahraničí vycestovat. Mám teda dovolenou aspoň dvakrát ročně. 00:16:35-8

A když, ehm, na tu dovolenou odjedete, máte někoho, kdo se Vám o tu zahrádku stará? Nebo jak to máte zařízený? 00:16:41-7

Ehm. Bratr se mi tam chodí starat o zahradu. 00:16:48-9

Uhm. Dobře. Tak jo. Takhle je to ode mě asi všechno, co jsem chtěla vědět. Vás napadá ještě něco, na co jsem se nezeptala třeba? 00:16:58-6

Hm. Ne, nic mě nenapadá. 00:17:00-9

Dobře. Tak já Vám takhle moc děkuju za rozhovor. 00:17:04-6

Taky děkuju. 00:17:04-7

Respondent: 8

Jméno: Zuzana

Věk: 31 let

Vzdělání: SŠ s maturitou

Povolání: OSVČ

Typ zahrady: U domu

Doba zahradničení: 5 let

Skupina: 3

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Takže dobrý den. 00:00:02-8

Dobrý den. 00:00:02-8

Ehm. Na začátek bych Vás poprosila, abyste řekla, že víte o tom, že tento rozhovor je nahrávaný, a že s tím souhlasíte. 00:00:13-4

Ano, to vím. Souhlasím s tím. S tím nemám žádný problém. 00:00:20-4

Bezva. A, ehm, pro začátek se Vám tedy představím a vysvětlím Vám, k čemu ten rozhovor bude sloužit. Ehm. Jmenuji se Barbora Veselá, jsem studentkou třetího ročníku oboru Sociologie obecná a empirická na Univerzitě Hradec Králové. Ehm. Tady ten rozhovor bude sloužit jako podklad pro moji bakalářskou práci. Ehm. Jako téma té své bakalářské práce jsem si vybrala právě samozásobitelství jako životní styl, takže se tedy zabývám lidmi, jako jste Vy, lidmi, kteří si pěstují vlastní zeleninu a ovoce, ať už třeba na zahrádce nebo na balkoně. A teď bych poprosila Vás, abyste se představila Vy mně, řekla mi něco málo o Vás, kolik je Vám let, co jste studovala, kde pracujete a tak dále. 00:01:22-2

Takže, ehm, je mi třicet jedna let. Jsem... Ehm. Mám vystudovanou střední školu s maturitou. Bydlím v Bruntále. Ehm. Jsem osoba samostatně výdělečně činná. Pracuju ve službách. A teda jsem zatím bezdětná a žiju sama. 00:02:02-6

Dobře. Takže teď kon se dostáváme teda k tomu samozásobení. Jak dlouho Vy si pěstujete vlastní ovoce a zeleninu? 00:02:16-7

Už asi 5 let. Dříve jsem pěstovala na okenním parapetu a na chalupě, protože jsem bydlela v bytě. Ehm. Na chalupě u rodičů. A letos poprvé vlastně jsem začala pěstovat na své vlastní zahradě. 00:02:39-9

Uhm. A proč jste se rozhodla pěstovat si vlastní ovoce a zeleninu? Co Vás k tomu vedlo? 00:02:44-9

No, takhle. Já úplně jako nedůvěřuju nezávadnosti zeleniny a ovoce z obchodů, takže to byl jeden důvod. A pak vlastně navíc ta chuť tý dovážený zeleniny je často nic moc, jako taková, jak to říct, taková planá prostě. A chci být víc soběstačná vlastně. Nechci být závislá na tom trhu. 00:03:15-6

Uhm. Dobře. A to Vaše rozhodnutí... Rozhodla jste se teda ze dne na den, že si začnete pěstovat svoje potraviny, nebo jste o tom nějak delší dobu uvažovala? 00:03:24-9

No tak jakoby o tu soběstačnost a ekologii se zajímám už více let a cestu jsem si k tomu našla vlastně postupně přes internet, přes různé skupiny na fejsbuku a přes knihy. [00:03:48-0](#)

Uhm. Dobře. A co všechno si pěstujete takhle z té zeleniny a z ovoce? [00:03:55-6](#)

Tak hlavně rajčata, papriky, lilek, kedlubny, ředkvičky. Pak tam mam květák, fazole, cukety, dýně, cibuli, česnek, brambory, bylinky, jablka, švestky, borůvky, angrešt. Pak muchovník, brusinky, rybíz, maliny... Je toho jako hodně no. [00:04:28-1](#)

Uhm. A můžu se takhle zeptat, co to je ten muchovník? To jsem vůbec neslyšela. [00:04:34-5](#)

No tak určitě. Muchovník to je takové jakoby ovoce, je to takovej keř, na kterým rostou takový malý bobulky a je to moc dobrý a i zdravý. [00:04:47-7](#)

Aha. Děkuju za vysvětlení. To jsem vůbec nevěděla. Se dozvídám samý nový věci takhle. A Vy teda jste říkala, že máte teda svojí zahrádku, jo? [00:05:01-9](#)

Ano, ano. Rajčata jsem teda pěstovala i v paneláku na okně... A teď mám teda vlastní zahrádku no. [00:05:10-3](#)

Dobře. A kolik času Vy tomu pěstování a péči o tu zahrádku asi tak věnujete? [00:05:15-9](#)

Řekla bych, že hodně. Na jaře jsou to i dvě až tři hodiny denně, pokud to počasí dovolí. [00:05:31-1](#)

Uhm. Dobře. A, ehm, kdo všechno se podílí na tom pěstování? Jenom Vy, nebo Vám pomáhají třeba i jiní rodinní příslušníci? [00:05:45-6](#)

No, tak většinu práce dělám já teda. Ehm. Někdy mi pomůže tatínek, ehm, s náročnějšíma pracema, jako je třeba rytí záhonů, sázení stromů... [00:05:58-0](#)

Uhm. Takže funguje takhle ta rodina. Dobře. Ehm. Jaká jsou podle Vás pozitiva a negativa při pěstování si vlastní zeleniny a ovoce? [00:06:11-0](#)

No... Takhle Vám to řeknu. Je na tý zahradě hromada práce, kterou většina lidí, který jsou zvyklý na město, jako neocení. Je to celoroční práce, ale ten výsledek podle mě stojí za to. Ehm. Protože vím přesně, co jím. Ví, že jsem to ničím nenastříkala, ani že jsem to chemicky nehnojila. Je to čerstvé a zralé hlavně. Ne jako ty potraviny v supermarketu, který se trhají ještě jakoby nedozrálý. [00:06:51-4](#)

Uhm. Jasně. A jak ty svoje výpěstky zpracováváte? Máte je pouze pro svoji vlastní potřebu, nebo je i třeba prodáváte, nebo ehm, vyměňujete se sousedy? [00:07:02-2](#)

Tak my to teda především jíme čerstvé, tak jak se to natrhá. Někdy to zavažuju i mrazím, když toho máme hodně. Ale většinu prostě spotřebuju sama, rozdám to po rodině a nějaký minimum jakoby daruji přátelům a občas sem tam vyměním za něco jinýho, co prostě mně se zrovna nedostává. [00:07:30-9](#)

Hm. A kdybyste mi měla popsat ten proces, jak to probíhá vlastně, když si člověk chce vypěstovat ty svoje potraviny, jakoby od zasazení po tu sklizeň? [00:07:44-8](#)

Ehm. No tak semínka jsem si zatím teda vždycky kupovala, ale letos bych chtěla některé druhy vysemenit a uchovat semínka na příští rok. Ehm. Některé druhy doma rychlím. Třeba rajčata, papriky, květák, nebo lilek. Ehm. To dělám v okenním skleníčku. A potom pikýruji do kelímků. Něco vysévám rovnou do záhonu. Po zmrzlých vlastně přesazuji sazeničky do záhonů a přikrývám netkanou textílií nebo nějakým ochranným tunelem, než ty rostlinky zesílí. No a potom už jenom zalévám a hlídám slimáky, aby mi to nesežrali. (smích) Párkrát za sezónu vlastně pohnojím jíchou z kopřiv, přesličky nebo i z kuřinců. 00:08:39-3

Uhm. Bezva. A co pro Vás osobně to samozásobitelství, nebo to zahrádkaření jakoby znamená? 00:08:48-6

No tak tu soběstačnost, že si sama vypěstuju tu potravu pro sebe, pro rodinu a tak. 00:09:00-4

Hm. Dobře. A jak celkově byste řekla, že to pěstování si vlastních potravin ovlivnilo Váš život? 00:09:09-6

Já bych řekla, že hodně. Ehm. Především je to pro mě teda relax. Zároveň je to takový jakoby návrat ke kořenům a ke zdravějšímu životnímu stylu. A vlastně kvůli tomu samozásobení právě i jsem se přestěhovala z toho města na vesnici s velkou zahrádkou, protože mě to baví a přijde mi to dobrý. A v tom paneláku bych si to nemohla pěstovat, nemohla bych se tomu samozásobení věnovat v takový míře. 00:09:49-8

Uhm. A jaké jsou třeba Vaše plány a vyhlídky do budoucna, co se toho pěstování týče? 00:09:55-6

Tak já třeba teďkon v zahradě mám hodně stromů, jehličnanů a různých okrasných keřů, tak toho bych se asi chtěla zbavit postupně. To je tam totiž po bývalých majitelích. A chtěla bych tu zahradu udělat jakoby co nejvíce, ehm, jedlou, abych z ní mohla těžit vlastně co nejdelší část toho roku. 00:10:21-3

Uhm. Bezva. A proč byste třeba ostatním doporučila, aby si začali pěstovat vlastní zeleninu a ovoce? 00:10:30-9

Určitě proto, že nic nechutná líp, než vlastnoručně vypěstovaná zelenina nebo ovoce. Navíc se můžete navzájem inspirovat lidmi, kteří jsou podobně, když to tak řeknu, postižený jako vy a vyměňovat různé zkušenosti. A určitě bych řekla, že zahrádkář rozhodně není samotář, že vždycky je někdo, s kým si může všechny ty věci probrat. 00:10:55-6

Bezva. (smích) Takže z toho jsem pochopila, že to zahrádkaření nějak ovlivňuje Váš sociální život. Máte třeba nějaké přátele, s kterými jste se seznámila právě díky tady té činnosti? Nebo jste třeba členem nějaké komunity, která se tím zahrádkařením zabývá? 00:11:14-5

Tak já jsem členem několika různých skupin na fejsbuku a i mezi kamarádkami jsem se začala víc bavit a kontaktovat s těmi, které mají právě podobnou životní filozofii jako já. 00:11:32-7

Uhm. Tomu rozumím. A ovlivňuje třeba to pěstování si vlastní zeleniny a ovoce i nějak Váš rodinný rozpočet? 00:11:44-2

Rozpočet... No... Na jaře teda spíš negativně, protože si musím nakupit ty semínka a zeminu

pro výsevy. Přes léto ale pak asi bych řekla, že něco našetřím a... A nějak se to všechno jako rozplyne, že to není moc citelný, bych řekla, že to, ehm, nějak velkým způsobem rodinné rozpočet asi neovlivňuje. 00:12:11-3

Uhm. A Vy třeba kdybyste... Vy teda děti zatím nemáte, ale kdybyste měla, snažila byste se je třeba nějak zapojovat do práce na zahrádce? A proč? Mělo by to třeba podle Vás pro ně i nějaký jakoby přínos? 00:12:30-1

No, já teda děti zatím nemám, ale v budoucnu bych je asi určitě nějak nenásilně zapojovat chtěla, protože si myslím, že je to pro ty děti dobrý, hlavně ten kontakt s tou přírodou. 00:12:44-2

Uhm. Dobře. Ted' se dostáváme vlastně k otázkám, které se týkají Vašeho postoje k technice a jejímu užívání. Vy osobně třeba používáte nějaké nástroje, přístroje, stroje, které Vám práci na zahradě usnadňují? 00:13:03-8

Tak teda sekačku na trávu, polostřih mám, kopačku, rýč, sadbovací kolík a tak. Určitě by se bez toho jako obejít dalo, ale myslím si, že v dnešní době je to takový nezbytný minimum, že jinak by to člověku zabralo fakt hrozně moc času. 00:13:27-7

Hm. Jasně. A Vy třeba používáte nějaká hnojiva? 00:13:34-7

No, určitě se snažím vyhnout chemickým hnojivům. Používám pouze hnůj a jichu a kompostuju. 00:13:49-3

Uhm. Dobře. A napadaj Vás třeba nějaké vychytávky nebo nějaké přístroje, které někteří lidé při tom pěstování užívají, a které Vám osobně třeba připadají naprosto zbytečné? 00:14:03-1

Tak určitě všechny herbicidy a pesticidy, protože podle mě ta příroda si poradí i bez nich a myslím si, že to je úplně zbytečný to používat. 00:14:20-2

Uhm. S tím úplně souhlasím. Ehm. Ted'kon co se týká nakupování, jaké Vy osobně potraviny nakupujete? 00:14:27-4

Tak já se snažím nakupovat pouze základní suroviny. Ehm. Vyhýbám se polotovarům a průmyslově zpracovaným potravinám. 00:14:35-5

Uhm. A důvěřujete třeba těm kupovaným potravinám? 00:14:40-2

Moc ne právě. Proto se snažím jakoby co nejvíce nakupovat přímo od farmářů třeba, a když už jdu do toho supermarketu, tak opravdu pečlivě čtu, co v tom je. 00:14:51-3

Uhm. A nakupujete třeba i nějakou zeleninu a ovoce? 00:14:56-0

No tak určitě jakoby v zimě a na jaře, když nejsou z vlastního zdroje, tak, ehm, člověk se bez toho neobejde, že jo, tak to nakupuju. Ehm. Jinak ovoce v zimě, to moc nekupuju, to spíš banány a citrusy, tady ty exotičtější plody. 00:15:12-1

Uhm. A jak často Vy nakupujete potraviny? 00:15:16-6

Několikrát tejdně. Prostě jak je potřeba. 00:15:19-8

Uhm. Jasně. Tomu rozumím. A co se týká toho nakupování, tak Vy jste říkala vlastně, že nakupujete spíš v těch menších obchůdkách, že jo? 00:15:33-5

No, rozhodně. Rozhodně v menších obchodech, přímo u výrobců a tak. 00:15:47-1

A kolik byste řekla, kdybyste si tak měla tipnout, kolik podle Vás ušetříte na nákupech tím, že si některé ty potraviny vypěstujete doma? 00:15:58-5

No... Tak to vůbec netuším. Ale tipla bych si, že ročně by se to mohlo vyšplhat i do několika tisíc. 00:16:09-2

Uhm. Jo. Tak to už se docela vyplatí. (smích) 00:16:14-1

To jo no. (smích) 00:16:16-5

A teď se dostáváme jakoby k Vašemu zájmu o ekologii. Ehm. Vy se nějak zajímáte o ochranu toho životního prostředí? Angažujete se nějak? 00:16:27-2

Tak určitě se snažím jakoby o co nejekologičtější domácnost a snažím se k tomu vést právě i tu svojí širší rodinu, rodiče, sourozence a tak. 00:16:37-6

Uhm. Takže třídíte odpad? 00:16:43-0

Určitě třídím. Třídím novinovej papír... Teda takhle jakoby... Třídím. Ten novinovej papír, ten používáme na podpal. Ostatní papíry dávám do kontejneru na papír. Třídím plasty, sklo, plechovky, ehm, starej textil většinou posílám dál a odpad ze zahrady a kuchyně, ten právě kompostuju. 00:17:08-3

Hm. A to jste teda řekla, že ten odpad ze zahrádky kompostujete... Když to nejde zkompostovat, tak s ním děláte co? 00:17:17-5

No tak větve pálím, nebo je nechávám třeba i na hromadě jako úkryt pro nějaký ty drobnější živočichy, a zbytek teda kompostuju no, jak jsem říkala. 00:17:27-9

Uhm. To je pěkný. A dokázala byste třeba říct, v čem je to zahrádkaření právě ekologicky příznivé? 00:17:37-7

Takhle... Ekologické zahrádkaření je podle mě určitě přínosné, protože většinou se ty potraviny spotřebujou namísto a nikam se nepřeváží. Neničí se vlastně půda různými postřiky... Ale zase si myslím, že ty zahrádkáři jsou tak nějak poznamenaní tím minulým režimem, že o té ekologii neví vůbec nic a kolikrát se jí i vysmívají, používají vlastně ty různé chemické prostředky a hnojiva a hubí tím kdejaký plevel a hmyz, a to si myslím, že je špatně. 00:18:17-0

Uhm. Určitě, to si myslím, že máte pravdu. Ehm. Co se týká toho stravování, tak Vy osobně třeba pocítujete rozdíl mezi potravinami, které si vypěstujete, a těmi, které jsou k dostání v supermarketech? V čem je podle Vás ten rozdíl? 00:18:37-2

Ehm. Tak určitě chuťově jsou domácí potraviny lepší. Mají výraznější chuť, protože právě se skízejí, že jo, až zralé a nedozrávají v kamionech a ve skladech v umělých podmínkách jako ty ze supermarketů právě. 00:18:54-0

Uhm. A jak třeba vypadá Váš jídelníček? Co všechno obsahuje? A převažují v něm třeba právě ty potraviny Vámi vypěstované? 00:19:03-2

No, tak já jim jakoby všechno, ale snažím se omezit maso, abych ho jakoby nejedla denně. Upřednostňuju mléčné, domácí výrobky, vajíčka a zeleninu a luštěniny. A v létě teda jíme většinou naši zeleninu a ovoce. 00:19:23-1

Hm. A takže teda takhle... Pochopila jsem, že Vy nevyznáváte nějaký způsob stravování, jako je vegetariánství, veganství nebo něco takového? 00:19:32-8

Ne, to ne. Jako myslím si, že člověk je všežravec, takže by to tak mělo zůstat. A nevidím důvod vyhýbat se vlastně některým potravinám nebo kuchyňským úpravám. Jim teda i maso, ale to se snažím kupovat pouze jakoby z ekofarem, kde je se zvířaty zacházeno s nějakou takovou jako úctou. 00:19:54-6

Uhm. Ehm. Ted'kon tu mám poslední dvě otázky, které se týkají vlastně dovolené. Ehm. Kde obvykle Vy trávíte tu dovolenou? 00:20:05-0

No tak obvykle doma, protože mám i nějaká zvířátka, od kterých nemůžu odjet dýl než na dva dny, ehm, takže maximálně jedu na víkend k rodičům, nebo na nějaký jednodenní výlety a tak dále. 00:20:16-5

Aha. Takže teda jsem pochopila, že asi neodjíždíte na tak dlouho, takže otázka, kdo se o zahrádku stará, když odjedete, je asi zbytečná. (smích) 00:20:25-0

Ano, přesně tak. Nikdo se o ní nestará, protože právě neodjíždím na tak dlouhou dobu. 00:20:31-3

Bezva. Tak jo, to bylo vyčerpávající. Já Vám takhle moc děkuju za Váš čas. Já už žádný otázky nemám. Vás třeba napadá ještě něco k tomu, na co jsem se nezeptala? 00:20:45-2

Hm, asi ne. Já myslím, že by to takhle mohlo být všechno. 00:20:47-0

Tak bezva. Tak já Vám moc děkuju za Váš čas. 00:20:54-6

Respondent: 9

Jméno: Barbora

Věk: 31

Vzdělání: VOŠ

Povolání: Ošetřovatelka telat

Typ zahrady: U domu

Doba zahradničení: 8 let

Skupina: 3

Tazatel: běžné písmo kurzívou, respondent: běžné písmo

Dobrý den, nejprve bych Vás chtěla poprosit o Váš souhlas s nahráváním tohoto rozhovoru.

00:00:06-0

Ano, souhlasím s tím a nevadí mi to. 00:00:09-6

Bezva. Pro začátek se Vám představím a objasním, k čemu náš rozhovor bude sloužit. Jmenuji se Barbora Veselá a jsem studentkou třetího ročníku oboru sociologie obecná a empirická na Univerzitě Hradec Králové. Tento náš rozhovor bude sloužit jako podklad pro mou bakalářskou práci. Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala samozásobitelství, takže se tedy zabývám lidmi, kteří si pěstují vlastní ovoce a zeleninu, ať už na zahrádce nebo třeba na balkoně. Takže... Ted' bych Vás ráda poprosila, abyste mi řekla Vy něco o sobě. 00:01:00-4

No, takže je mi 31 let. Mám vystudovanou VOŠku. Bydlím na vesnici v domě, který jsem nedávno zdědila po své babičce, a pracuji jako ošetřovatelka telat. 00:01:15-6

Uhm. Dobře. Tak se rovnou přesuneme k otázkám týkajících se toho samozásobení.

Jak dlouho si pěstujete vlastní ovoce a zeleninu? 00:01:25-2

Ehm. Tak v menší míře se u nás něco pěstovalo vlastně po celý můj život, protože naše rodina farmaří. A ve větší míře jsem se tomu začala vlastně věnovat teďkon v poslední době, co jsem se přestěhovala do toho domu po babče. Celkově bych řekla, že se tomu opravdu věnuju tak 8 let. 00:01:45-5

Uhm. A proč jste se rozhodla pěstovat si vlastní ovoce a zeleninu? 00:01:51-0

Tak já mám takový jako, řekla bych, velice úzký vztah k přírodě, k půdě, k zvířatům a chtěla jsem udělat ještě něco navíc, chtěla jsem vědět, tak nějak co jim, a tak. A hlavně mě to baví prostě. 00:02:13-4

Dobře. A bylo to rozhodnutí ze dne na den, nebo jste o tom nějakou delší dobu uvažovala? 00:02:19-1

Tak já bych řekla, že to je takovej můj celoživotní postoj, že to nebylo žádný jako rozhodnutí, ale že prostě jsem v tom vyrostla a celý život v tom tak žiju, takže jsem v tom i pokračovala a pokračuju. 00:02:30-3

Uhm. A co všechno si pěstujete? 00:02:32-0

Tak je toho spousta. Ehm. Například rebarboru, křen, hrách, řepu, brambory, ředkvičky, květák, tuřín, okurky, kořenovou zeleninu, salát, červenou řepu, rajčata, papriky, medvědí

česnek, rybíz, angrešt, jostu, pórek, cibuli, šalotku, česnek, topinambury, peruánskou mochini, bylinky, jahody, kamčatský zimolez, muchovník, jedlé kaštiny, ostružiny, maliny, rakytník, mandle, meruňky, moruše, třešně, jabka, hrušky, ořechy, fíky... Letos nově jsem si vysadila i chřest a bílý mák. Je toho fakt hodně. Ani si na všechno asi nevzpomenu.
00:03:25-9

Uhm. Toho je teda spousta. Kde to všechno pěstujete? Máte zahrádku? 00:03:32-6

No, většinu toho pěstuju na záhonech v zahradě. Něco mám i v nádobách na balkoně, pár kousků mám i v práci a něco málo i doma vevnitř v baráku. 00:03:46-4

Hm. Kolik času tomu pěstování věnujete? 00:03:50-6

No... Já bych odhadla tak deset hodin týdně. 00:03:56-3

Uhm. A kdo všechno se na tom pěstování podílí? Jen Vy nebo Vám s tím někdo pomáhá?
00:04:01-2

Jenom já no. 00:04:05-7

Uhm. Jaká jsou podle Vás pozitiva a negativa při pěstování vlastní zeleniny a ovoce?
00:04:11-1

Ehm. Tak pozitivní je určitě to, že vim, kde a jak ty plodiny rostly, vim, co v nich je, ehm... Když jakoby nebudu počítat tu práci, tak je určitě pozitivní cena, jakoby, že si myslím, že na tom trochu ušetřím. A negativní je určitě pak ale ta časová náročnost, no, že opravdu to člověku zabírá hodně času. 00:04:38-5

Uhm, jasně. A jak zpracováváte své výpěstky? Máte je pouze pro svou vlastní potřebu, nebo je prodáváte, nebo vyměňujete se sousedy? 00:04:47-4

Tak ehm... Určitě jim vlastně čerstvou tu zeleninu. Někdy ji mám na vaření, uchovávám to ve sklepě na zimu, zavažuju kompoty, marmelády a tak dále. Mrazím to, nakládám, něco nechám zkvasit... Ale většinu spotřebuju já sama, něco rozdám a něco občas i vyměním.
00:05:18-8

Uhm. A mohla byste mi popsat celý ten proces od zasazení po tu sklizeň? 00:05:25-5

No, tak jako je to dost práce. Už před tím zasetím člověk musí naplánovat, co chce kam dát, nahnojit, připravit ty záhony podle potřeb těch rostlin, protože každá ta rostlina chce něco jiného. Po zasazení to pak člověk musí zalejvat, plít... A tím, že některé plodiny mulčuju slámou, tak se vyhnu tomu okopávání teda. Ehm. Některý pak teda samozřejmě musím okopat, některý rostlinky vyvazuju a zaštipuju, taky vyrábím hnojivo, občas to musím přihnojit a postupně probírat a sklízet. 00:06:02-2

Uhm. A co pro Vás osobně znamená samozásobitelství, nebo to zahrádkaření? 00:06:08-1

Tak pro mě je to hlavně relax, odreagování se. Při tom zpracování už to pak pro mě je ale náročnější, no. Ale jako baví mě to. 00:06:17-4

A jak celkově ovlivnilo to pěstování Váš život? 00:06:20-6

Ehm, já si myslím, že mi to život nějak moc nezměnilo, vzhledem k tomu, že jsem vyrostla na farmě. Ehm. Tim zahradničením jsem jakoby rozšířila ten sortiment těch pěstovaných rostlin a naučila jsem se nějaké nové věci, jako je třeba roubování, množení a tak dále. 00:06:40-8

Uhm. To je zajímavý. A jaké jsou Vaše plány do budoucna? 00:06:46-6

Ehm. Myslíte, jako co se toho pěstování týče? 00:06:48-8

Jo, přesně tak. 00:06:49-7

Tak hlavně rozšířit sbírku těch svých rostlin o další druhy a odrůdy. Hlavně bych chtěla zkusit nějaký míň tradiční plodiny. 00:07:03-1

Uhm. A doporučila byste ostatním, aby začali pěstovat vlastní zeleninu a ovoce? A proč? 00:07:10-6

Tak určitě ano. Ale samozřejmě, když k tomu ten člověk nebude mít vztah, tak to pro něj nikdy nebude takový, jako pro nás, kteří to máme jako koníček. Ale i tak je podle mě příjemný vědět, co jíte a to, že to máte čerstvě k dispozici kdykoliv a když třeba asi pak člověk má děti, tak si myslím, že i pro ty děti by to mohlo být jako plus, že by věděli spoustu věcí, co jiní děti neví vlastně o tý zelenině a tak celkově o tom pěstování. 00:07:45-4

Uhm, jasně. Ehm. Myslíte si, že zahrádkaření nějak ovlivňuje Váš sociální život? Máte například nějaké přátele, se kterými jste se seznámila právě díky tomu zahrádkaření, nebo jste třeba členem nějaké komunity? 00:08:00-2

Tak na fejsbuku je spousta skupin, které navštěvuji pravidelně. Ehm. A pak je samozřejmě pár lidí z České republiky, se kterými pravidelně mezi sebou měníme, nebo si posíláme rostliny, které bych jinak určitě nepoznala, a se kterými jsem navázala nějaké to přátelství, i když jsou třeba v jiném věku než já. Jinak si myslím, že bychom si s těma lidma ani neměli co říct, kdybysme se nevěnovali tomu zahradničení. Občas taky navštěvuju nějaký zahrádkářský výstavy... Ehm. A tak... A je pravda, že když jsem měla přítele, tak to ovlivňovalo i ten partnerskej život, třeba že tam docházelo k různým střetům, že jako dělám z domu zahradnictví a tak... 00:08:56-8

Uhm. A ovlivňuje to pěstování si vlastního ovoce a zeleniny nějak i Váš rodinný rozpočet? 00:09:07-2

Ehm. Já si myslím, že rozhodně jo, že určitě ušetřím něco. 00:09:12-9

Uhm. A pokud byste měla děti, ehm, snažila byste se je zapojit do prací na zahradě? Mělo by to podle Vás pro ně přínos? 00:09:24-6

No... Tak kdybych měla děti, tak určitě bych se je snažila do těch prací na zahradě zapojit. Myslim si, že by je to i bavilo... A podle mě je to pro děti dobrý určitě na motoriku, když se snaží jakoby zacházet s tím nářadím... Učí je to poznávat rostliny a tak... Vidí vlastně, jak ty rostliny rostou, jak se mění a jakej vliv na ně má naše činnost... 00:10:04-9

Dobře. Tak teď se přesuneme k dalšímu okruhu otázek, který se týká techniky a jejího užívání. Používáte nějaké stroje nebo nástroje, které Vám tu práci na zahradě usnadňují? A dovedla byste si třeba práci bez nich představit? 00:10:23-3

Tak hlavně používám běžný ruční zahradnický náčiní. Hm. Když chci založit zahradu... Já mám docela velkou zahradu, tak občas oram traktorem. Taky mám malou prořezávací motorovou pilu... A bez toho ručního nářadí bych to asi nezvládla. Ehm... Jinak tu motorovku, tu mám teprve rok, takže bez té bych to podle mě zvládla určitě. 00:10:54-7

Uhm. A používáte nějaká hnojiva? Jaká, proč a jak často? 00:11:00-4

Tak... Ehm. Koňský a kravský hnůj, sušené koňské koblíhy a po sklizni občas používám jíchu. 00:11:15-6

Uhm. A víte o nějakých vychytávkách, které někteří lidé při pěstování užívají a které Vám osobně připadají naprosto zbytečné? 00:11:24-4

No, tak podle mě je zbytečných vychytávek spousta. Ale každý máme nějaké své požadavky na to nářadí, takže bych to asi úplně nechtěla rozebírat... 00:11:37-1

Hm. Dobře. Teď se přesuneme k nakupování... Ehm. Jaké potraviny kupujete? 00:11:41-3

No, tak běžný, jako je máslo, smetana, mléčné výrobky... 00:11:46-6

Uhm. A důvěřujete kupovaným potravinám? 00:11:48-6

Tak některým ano, jiným méně. Samozřejmě když nakupuju, tak si přečtu, co v těch potravinách je, odkud to je. Snažím se nekupovat polský výrobky a... A tak no. 00:11:59-3

Uhm. A kupujete i nějaké ovoce a zeleninu? 00:12:04-3

No, tak když mi nějaký dojde a potřebuju ho, tak určitě. Nebo když na něj mám chuť, tak si koupím, hlavně přes zimu teda, ale přes sezonu bych řekla, že žádnou zeleninu nekupuju. 00:12:14-7

Uhm. A jak často nakupujete potraviny? 00:12:17-4

Asi... No tak jedenkrát tejdne většinou. 00:12:22-1

Uhm. A nakupujete raději v supermarketech nebo v menších obchodech? 00:12:28-0

No. Já jsem teda z vesnice, ale poblíž máme menší město, takže, ehm, podle potřeby docela často bych řekla, že nakupuju v supermarketech. Jinak využívám místní výrobu sýrů. Ehm. Jinak masný výrobky a mléčné výrobky mívám často jakoby ze svých zdrojů, vlastních. 00:13:02-4

Dobře. A kolik si myslíte, že ušetříte na nákupech tím, že si některé potraviny pěstujete sama? 00:13:11-0

To úplně asi neodhadnu, ale myslím si, že v sezóně si ušetřím tak tisíc až dva tisíce za ten

měsíc. Možná i víc. 00:13:23-5

Uhm. 00:13:23-5

A zásoby pak mívám přibližně tak do března. Něco mám i do dalších sezón no, takže asi tak. Myslim si, že docela dost jako ušetřím. 00:13:33-6

Uhm. Dobře. Tak teď se přesuneme k ekologii. Zajímáte se o ochranu životního prostředí? A angažujete se nějak? 00:13:43-1

No tak zajímám. Snažím se pěstovat permakulturně. Snažím se třídit odpad, neužívám žádné postřiky a, ehm, hnojiva pouze svoje přírodní. 00:14:02-1

Uhm. Jste říkala, že třídíte teda odpad, ehm, jestli se můžu zeptat proč, a co všechno třídíte? 00:14:07-1

Tak snažím se třídit, abych pomohla, abych ušetřila místo v popelnici... Některé věci, jako jsou pet láhve, sbíráme do práce a používáme pak k mrazení mleziva. Ostatní plasty, papír, sklo, hliník, ehm, dávám kamarádce do školky pro děti, no a potom mám ještě bioodpad. 00:14:34-9

Uhm. A jak nakládáte s odpadem na zahrádce? Třídíte ho nějak? Nebo spalujete, kompostujete? 00:14:41-2

Tak snažím se kompostovat. Ehm. Větve ze stromů štěpkuju na topení. Dřevěným popelem občas zase přihnojím, něco dam do popelnice na bioodpad a něco do hnoje. A něco samozřejmě zkonzumují zvířata. 00:15:01-3

Uhm. A dokázala byste říct, v čem je zahrádkaření ekologicky příznivé? 00:15:04-9

Ehm, tak určitě je to šetrnější nakládání s půdou. Ehm. Je to pro tu Zemi celkově jako menší zatížení tou chemií a... Asi tak, to je všechno, co mě napadá. 00:15:23-4

Uhm. Teď tu mám pár otázek ohledně Vašeho stravování. Pociťujete rozdíl mezi potravinami, které si vypěstujete, a těmi, které jsou k dostání v supermarketech? V čem třeba vidíte ten rozdíl? 00:15:33-8

Tak určitě je rozdíl v chuti, někdy v kvalitě a taky v trvanlivosti. 00:15:42-8

Uhm. A jak vypadá Váš jídelníček? Převažují v něm potraviny Vámi vypěstované? 00:15:51-0

Tak já bych řekla, že můj jídelníček je dost jako rozmanitý. Hodně obsahuje teda maso a moje výpěstky. Takže si myslím, že jakoby moje vlastní potraviny převažují. 00:16:07-1

Uhm. A vyznáváte nějaký způsob stravování neobvyklý? Něco jako je třeba vegetariánství. 00:16:14-8

Tak já si myslím, že člověk je všežravec. A... Že neexistují jakoby špatné potraviny, jenom potřebné množství jednotlivých potravin, které ten člověk musí znát, že by se nemělo jakoby nic přehánět, a když si dáte všechno v menší míře, tak že to ničemu nevadí. 00:16:33-1

Uhm. Dobře. A teď poslední dvě otázky ohledně dovolené. Tak kde trávíte dovolenou? 00:16:40-2

Tak poslední roky jsem byla jenom doma, nikam jsem nejezdila, ale letos se chystám na osm dní do Chorvatska s kamarádkou. 00:16:54-1

Uhm. A když odjedete na dovolenou, kdo se Vám o zahrádku stará? 00:17:00-4

Tak tu práci kolem té zahrádky nemá na starost nikdo. A... Většinou rodina dostane za úkol sklídit a zkonsumovat. Ehm. Co přeroste, tak to snědí třeba koně a krávy a jinak se to postará na tu chvíli jako samo. 00:17:21-8

Dobře. Tak já Vám takhle děkuju. Ještě se zeptám, jestli je něco, co byste mi chtěla říct sama Vy, jestli jsem něco nezapomněla? 00:17:31-9

Ehm... Asi mě nic nenapadá dalšího už. 00:17:35-0

Dobře. Tak já Vám takhle moc děkuju. 00:17:44-3